

Mål & Budget för Nacka kommun

Miljöpartiet de gröna i Nacka

Tänk om Nacka hade en **miljödirektör** som med tydliga styrmedel arbetade för att uppnå kommunens **miljömål**.

Tänk om Nacka lobbade för en **Östlig förbindelse** som **transporterar människor** med fokus på **cykel-, gång- och kollektivtrafik**

Tänk om Nacka byggde **blandade, integrerade** och **klimateffektiva bostadsområden för alla** oavsett plånbok och ålder.

Tänk om Nacka kunde **subventionera bostäder** istället för parkeringsplatser och skapa **mötesplatser för människor** istället för bilar.

Tänk om Nacka lät **ensamkommande barn och unga** bo kvar här istället för att skicka dem långt bort när de fyllt 18 år.

Tänk om Nacka gjorde en riktig satsning på **mindre barngrupper i förskolan**.

Tänk om Nackas barn fick

klimateffektiva och giftfria mat och vegetariska alternativ

var **normen** i all kommunal verksamhet.

Tänk om Nacka kunde erbjuda **kultur för alla åldrar**.

Tänk om Nacka hade en **rättvis skola** där skolpengen gick till **pedagogisk verksamhet** och inte lokalkostnader.

Tänk om vi **minskade kommunens ekologiska fotavtryck** och tog vår del av **ansvaret** för att nå

FN:s hållbarhetsmål.

Mål & Budget 2018

Språkrörens intro till Miljöpartiets budget.....	3
Ouverture.....	4
Budgetförslaget i korthet	13
Särskilda beslut.....	18
Kommunstyrelsen.....	23
Arbets- och företagsnämnden	27
Fritidsnämnden	30
Kulturnämnden	34
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	39
Natur- och trafiknämnden	43
Socialnämnden	49
Utbildningsnämnden.....	53
Äldrenämnden	56
Överförmyndarnämnden.....	59

Språkrörens intro

Grattis! Du har nu 60 sidor miljöpartistisk budget i din hand och står inför en spännande, inspirerande, grön läsning!

Miljöpartiet är ett parti med sju ordinarie platser i Kommunfullmäktige och vi sitter nuvarande mandatperiod i opposition. Partiets politik tas fram och drivs till största delen av våra "fritidspolitiker" med stöd från vårt politiska kansli med politisk sekreterare samt ett oppositionsråd på halvtid. Vi skulle önska att vi hade tillräckligt med resurser för att skriva en helt egen budget för kommunen, men då våra möjligheter till detta är små så utgår vår budget mestadels från majoritetens förslag men med miljöpartistiska glasögon. Mycket av de siffror och underlag som finns är sådant som kommunens tjänstepersoner tagit fram till majoritetens budgetförslag och vi återanvänt, men med gröna, miljöpartistiska vinklingar och synsätt.

Budgeten går igenom alla nämnder och är för dessa uppdelad i **förslag** respektive **framåtblickar**. Förslagen är skarpa sådana för vilka vi även budgeterat. Ekonomisk möjlighet att inom denna budgetperiod genomföra dessa förslag finns med andra ord. I framåtblickarna finns mål vi strävar efter på längre sikt och vad vi skulle vilja genomföra om vi satt med i den styrande majoriteten. Där finns också vår analys av utmaningarna Nacka står inför. Vi visar i dessa delar den inriktning vi långsiktigt vill se på politiken i Nacka, inte exakt hur vi ska ta oss dit eftersom vi i all vår blygsamhet inte räknar med att få egen majoritet efter nästa val.

Trevlig läsning!

Sidney Holm, språkrör och oppositionsråd
Lisskulla Zayane, språkrör och gruppleddare

För frågor eller synpunkter är det bara att mejla oss på miljopartiet@nacka.se

(_/) (_/) (_/)
(='.'=) (='.'=) (='.'=)
(")_(") (")_(") (")_(")

**PS. Vi reserverar oss för tryckfelsnisse.
Hen går det aldrig att helgardera sig emot DS.**

Overture Winter is Coming

När FN:s klimatpanel presenterade sin senaste forskningsrapport hade den ett omvälvande budskap.

För första gången sattes ett tak för hur mycket utsläpp av växthusgaser atmosfären tål om jordens uppvärmning ska begränsas till två grader.

Taket är 1000 miljarder ton fram till år 2100 med startår 2012. Forskarna kallar detta ”jordens koldioxidbudget”.

Eftersom mänskligheten släpper ut drygt 50 miljarder ton årligen sedan 2012 är det relativt enkelt att räkna ut att utsläppstaket är nått inom 15 år, om ingenting drastiskt görs. I december 2015 träffades världens länder i Paris och enades om ett nytt klimatavtal. Enligt det nya avtalet ska den globala temperaturökningen hållas långt under 2 grader och alla länder ska arbeta för att den stannar vid 1,5 grader.

Klimatet är mänsklighetens största utmaning och Miljöpartiet vill att vi alla, även här i Nacka, ska vara en del av lösningen och inte del av problemet. Tyvärr handlar mycket av politiken i dagens Nacka mest om att anpassa oss till bilberoendet genom att kräva nya motorvägar.

Inrikes transporter står för ungefär en tredjedel av Sveriges totala utsläpp och nackaborna är de som använder bil mest i hela landet. Miljöpartiet vill bryta bilberoendet och göra det enklare för nackabon att välja bort bilen.

Familjen Stark i den populära TV-serien Game of Thrones har ett känt motto ”Winter is Coming”. Det handlar om att omvärlden hela tiden förändras och att vara vaksamma på och ta hänsyn till allt som händer runt omkring oss. De beslut vi fattar här idag berör inte bara oss här och nu. Besluten måste leda till ett bättre samhälle för alla, inte bara här och nu.

Elefanten i rummet är vår livsstil

Att ändra livsstil är aldrig enkelt och det kräver hjälp. Miljöpartiet vill därför att kommunen aktivt ska underlätta för invånarna att göra klimatsmarta val. Ofta krävs bara en knuff i rätt riktning men det kan även behövas både piskor och morötter.

Klimat- och miljöfrågorna är dock inte de enda utmaningarna vi står inför. Alla beslut vi fattar i kommunen måste också sträva mot att lämna över ett Nacka till kommande generationer där alla stora utmaningar har sin lösning. Ett Nacka som både socialt, ekologiskt och ekonomiskt är i bättre skick än det Nacka vi ärvde.

”Vi ärver inte jorden av våra föräldrar, vi lånar den av våra barn”

Det är nu vi stakar ut framtiden för Nacka

Tänk om vi tog klimat- och miljöutmaningen på allvar och anställde en direktör som på heltid kunde samordna kommunen för att nå klimat- och miljömålen.

Tänk om vi bestämde oss för att bygga mer i trä för att det är bra både för människan, miljön och klimatet.

Tänk om nya Nacka stad blir en stad i framkant med klimatsmarta bostäder där även de som idag står utanför bostadsmarknaden får någonstans att bo.

Tänk om nya Nacka stad planerades efter människors behov istället för bilars behov, - om vi slutade subventionera parkeringsplatser och istället subventionerade billigare bostäder, - om vi skapade en levande blandad stad där alla kunde bo nära oavsett ålder och ekonomiska förutsättningar, - om vi slutade delade upp människor i olika områden.

Tänk om nya Nacka stad planerade bostäder efter en helt flexibel parkeringsnorm som uppmuntrade till smartare lösningar att sig fram, - om vi planerade offensivt för att anpassa Nackas elnät till framtidens mer lokala elproduktion och byggde ut en infrastruktur för framtidens elbilar och framtidens självkörande kollektivtrafik.

Tänk om vi arbetade för att få mer kollektivtrafik istället för fler motorvägar.

Tänk om vi i nya Nacka stad hade en stadsplanering som drog mer nytta av ekosystemtjänster, hade flera centralt belägna parker som både kunde rena vatten och luft och samtidigt erbjuda rekreativsmöjligheter och vackra mötesplatser.

Tänk om de kommunala verksamheterna visade vägen och serverade giftfri mat och investerade i bespisningspersonalen för att fortbilda sig i klimatsmart matlagning.

Tänk om vi satsade på mindre grupper i förskolan för en lugnare och tryggare miljö, - om vi lärde våra barn att ta mer hänsyn och göra rätt val för klimat- och miljö.

Det är nu vi formar, skapar och bygger det Nacka vi vill ha i framtiden och vi måste göra det med hänsyn till klimatet, miljön och människorna för ett innovativt och framåtblickande Nacka stad!

Tänk om det var Miljöpartiet som fick bestämma i Nacka...

*”Om du tror att du inte behöver
göra någonting åt jordens problem,
då är du ett av dem” Miljöpartist*

Miljöpartiets budget för Nacka kommun 2018

Vi är ett feministiskt parti som värnar allas lika rätt och möjligheter när vi idag skapar och bygger framtidens Nacka. Vår utgångspunkt är att olikheter berikar och att mångfald, jämlikhet och jämställdhet är grunden för ett rättvist samhällsbygge.

Satsningar och investeringar i Nacka kräver tillväxt, men en tillväxt där vi måste hålla oss inom gränserna för vad planeten klarar av. Nacka måste, oberoende av vad andra gör, bidra till att nå det av FN uppställda globala klimatmålet om endast två graders temperaturhöjning. Vi får inte glömma att det vi bygger idag är det samhälle våra barn och barnbarn ska leva med i framtiden.

Bygg ett mänskligt och hållbart Nacka

Vi alla tillsammans utgör staden – En stad byggs bara inte, en stad skapas även. Byggnader kan byggas men allt det där andra i en stad – som sammanhållning, relationer och mötesplatser – det *skapas*. Något av det som attraherar mest i en stad är andra människor. Hållbar stadsmiljö är en blandning av bostäder, arbetsplatser, mötesplatser, kultur och service med ett trafiksystem där gång-, cykel-, och kollektivtrafik prioriteras. Vi behöver både tydligt avgränsade stadsparker, gröna mellanrum och trädkantade gator. Vi behöver fler ickekommersiella mötesplatser, ytor för spontanlek och möten över generationsgränserna.

I staden måste alla få plats och det ska finnas olika typer av bostäder som alla har råd med. Staden får inte delas upp i olika segregerade områden. Olika typer av bostäder ska finnas i samma kvarter för att bidra till boendeintegrationen. Ett samhälle präglat av mångfald byggs när vi planerar för staden och bygger bostäder, skolor och allmänna platser integrerat. Miljöpartiet vill föra en tydlig grön politik för hela Nacka med fokus på hållbart byggande och bättre framkomlighet med en mer demokratisk fördelning av gaturummet. Miljöpartiet vill uppgradera kommunens invånare från kunder till medborgare – vi är alla med och formar Nacka. *Tillsammans är vi Nacka!*

Nacka behöver fler bostäder, inte fler bilar – I Nacka subventioneras priset på parkeringsplatser samtidigt som bostäder byggs helt på marknadens villkor. Detta gör att det som vi alla behöver – någonstans att bo – konkurrensutsätts medan det som långt ifrån alla behöver – egen bil – får ett lägre pris än vad marknaden skulle sätta. Alla nackabor är med andra ord med och betalar för bilisternas kostnader. Bilåkandet har under lång tid varit subventionerat på olika sätt och bilen som privat transportmedel är något vi alla vant oss vid, men att de som inte har bil ska vara med och betala för p-platser via högre boendekostnader är inte hållbart. Att bilister själva helt plötsligt skulle behöva betala fullt ut för sina kostnader är främmande för många. Självklart finns det ett samband mellan pris och efterfrågan och fler och billigare p-platser gör att fler tar bilen. På samma sätt skulle fler och billigare hyreslägenheter leda

till att fler kan hyra en egen bostad. Nacka måste ta sikte mot framtiden och sluta subventionera p-platser på bekostnad av bostäder. Vi vill se fler billiga hyreslägenheter – inte fler billiga p-platser.

Vi måste bygga med hänsyn till ekosystemtjänsterna – Det gröna är stadens lungor och renar både vatten och luft samtidigt som det ger oss utrymme för fritidsaktiviteter, rekreation och pedagogisk verksamhet. Ekosystemstudier måste ha praktisk betydelse i stadsbyggnadsprocessen. Mark är hårdvara när samhällen förtätas och finns det inte en plan för grönområden så riskerar all mark att bebyggas. Vi behöver synliggöra och inkludera de nyttor naturen ger oss i stadsbyggnadsprocessen och samhällsplaneringen. Samtidigt behöver vi också arbeta med grönska för att minska buller och lyfta andra ljud i staden för en god levande- och boendemiljö. Gröna, växtbeklädda bullerskydd är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem tar hand om dagvatten och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna.

Nacka behöver en supermiljödirektör med miljö för ögonen – Mål utan medel leder sällan någon vart. Nacka kommun har sedan några år tillbaka antagit sex lokala miljömål. I arbetet med att uppnå dessa mål har konkreta mätbara delmål som ska visa hur Nacka ligger till satts upp. Det är Kommunstyrelsen som följer upp dessa och det är upp till varje nämnd att arbeta och ta fram åtgärder för att nå dit. Tanken är att miljömålen ska gälla för alla verksamheter i kommunen och beröra alla delar av samhället – från politiska nämnder till enskilda nackabor. Hur det konkret arbetas med målen är dock upp till varje enskild enhet och verksamhet. Det är helt i linje med den s.k. "Nackamodellen" att delegera bort ansvar.

Miljöpartiet ifrågasätter denna styrmodell och detta sätt att arbeta och menar att vi istället skulle behöva ta ett gemensamt ansvar. Miljöpartiet anser därför att det krävs en miljödirektör med ett övergripande ansvar för att nå upp till klimat- och miljömålen. Miljöprogrammet och miljömålen berör så många olika verksamheter och har behov av någon som koordinerar arbetet. Miljöpartiet vill se en ny "superdirektör" med både piskor och morötter i sin verktygslåda som kan leda arbetet mot en hållbar kommun och en framtida hållbar stad. Denna direktör ska även ha ansvaret för Nackas klimatanpassningsplan eftersom såväl global uppvärmning som klimatförändringar redan är här och Nacka är inte på något sätt undantaget från denna utveckling. Nacka behöver identifiera risker och öka beredskapen för vad ett förändrat klimat kan medföra. Miljödirektören ska också leda arbetet med att ta fram och genomföra olika strategier för att minska Nackas miljö- och klimatpåverkan. Nacka saknar exempelvis idag en strategi för att motverka matsvinn, något som det skulle behöva arbetas med i alla kommunala verksamheter. Vi behöver också en övergripande matstrategi som belyser folkhälsa, miljö- och klimatpåverkan.

Många beslut som fattas i Nacka har påverkan på såväl miljö som klimat. För att arbetet mot miljömålen ska vara närvarande i allt beslutsfattande behöver vi införa miljökonsekvensbeslut. Idag redovisas i tjänsteskrivelser ekonomisk påverkan samt

konsekvenser för barn och unga. Vi vill att det utöver detta redovisas vilken påverkan enskilda beslut har för våra lokala miljömål i synnerhet och miljö- och klimat i allmänhet.

Våra kommunala bolag behöver tydligare ägardirektiv – Våra kommunala bolag skulle kunna bli ett kraftfullt verktyg i omställningen mot ett hållbart samhälle. Nacka måste som ägare ge tydliga direktiv om hur miljöhänsyn ska tas i verksamheterna så att det aldrig blir någon tvekan om hur exempelvis långsiktigt hållbara investeringar ska motiveras. Menar vi allvar med de lokala miljömålen så måste vi använda även de kommunala bolagen som verktyg för att uppnå dem. Bolagens ekonomiska kalkyler behöver ta hänsyn till livscykelkostnader. Lönsamma LCC¹-investeringar ska alltid genomföras och LCC-beräkningar ska alltid finnas med i beslutsunderlag.

Vi måste hjälpa till och ta hand om människor på flykt – Vi måste vara beredda att ta emot de som ofta förlorat allt utom sitt eget liv. När vi nu planerar och bygger stad frigörs ytor som inte kommer att bebyggas permanent förrän om några år. Möjlighet finns då att bygga temporära modulbostäder med tillfälliga bygglov för människor på flykt och andra som har svårt att slå sig in på bostadsmarknaden.

År 2015 var det 35 000 ensamkommande barn och unga som kom till Sverige. Många av dessa unga har till följd av långa handläggningstider hos Migrationsverket ännu inte fått något asylbeslut och kommer att hinna fylla 18 år innan beslut är fattat. På 18-årsdagen övergår ansvaret för de unga från kommunen till Migrationsverket och de måste då flytta från Nacka till ett anläggningsboende någonstans i Sverige. Att rycka upp barn och unga från Nacka är både inhumant och inte värdigt en kommun som Nacka. De unga måste ges möjlighet att fortsätta sina studier och få bo kvar i här i väntan på asylbeslut. Vi behöver också hjälpa och stötta via kontaktpersoner och eller kontaktfamiljer.

- ❖ Vi vill anställa en miljödirektör som tillsammans med bl.a. Miljömålskommittén får i uppgift att se till så att kommunens miljömål får genomslag i alla verksamheter och kommunala nämnder.
- ❖ Vi vill att kommunen tar ett större socialt ansvar och ser till att det byggs bostäder för alla.
- ❖ Kvalitativa grönytor för rekreation, sport, återhämtning och spontanlek är en självklarhet i staden.
- ❖ Stränderna och närheten till vattnet och skärgården är Nackas signum och ska inte förhandlas bort.
- ❖ När vi bygger staden måste vi se till att det blir en hållbar blandning av bostäder, arbetsplatser och grönområden.

---

¹ Life Cycle Cost

- ❖ Vi vill skapa förutsättningar för gröna jobb och locka hit fler små och medelstora företag.
- ❖ Fler flexibla arbetskontor och företagshotell för att minska resor och underlätta.
- ❖ Vi vill erbjuda asylsökande barn och unga en kontaktperson via kommunen.
- ❖ Vi vill utveckla återvinningscentraler till kretsloppsparkar i linje med den cirkulära ekonomin där reparationer, renoveringar och försäljning skapar både lokala jobb och förbättrar miljön.
- ❖ På längre sikt ska Nacka vara självförsörjande inom energiförsörjning och mer resilient inom fler strategiskt viktiga samhällsfunktioner.
- ❖ Vi vill ha en högkvalitativ välfärd med mångfald inom både tjänster och utförare.

Miljövänliga och hållbara trafiklösningar

Nacka behöver en marknadsstyrd parkeringsnorm² – Vi ska verka för en hållbar livsstil utan bil. Alla Nackas medborgare är med och betalar för bilägarnas kostnader, bl.a. genom subventionerade parkeringsplatser. Vi vill att bilägarna ska bära sina egna kostnader och att marknaden får styra priset på parkeringsplatser i garage och på kommunal mark. Ett samhälle planerat utifrån människor istället för bilar blir både trevligare och bättre för miljön. Dessutom får vi en friskare befolkning på köpet.

- ❖ Vi vill komplettera kommunens cykelstrategi med en konkret plan för att öka cyklandet.
- ❖ Bygga flera och säkra cykelparkeringar och införa ett lånecykelsystem kompatibelt med Stockholms.
- ❖ Via kommunens bibliotek ge nackaborna möjlighet att låna en el-cykel.
- ❖ Lobba för Östlig förbindelse med stor kapacitet att transportera människor och mindre fokus på bilar.
- ❖ Verka för matarbusslinjer så att fler som bor utanför centrala Nacka enkelt kan ta sig till ett lokalt centrum och en större kollektivtrafiknod.
- ❖ Anpassa kommunens elnät och infrastruktur för framtidens elfordon.
- ❖ Producera egen biogas av vårt eget matavfall och eget biokol på trädgårdsavfall.
- ❖ Införa flexibel och marknadsstyrd p-norm vid nybyggnation generellt

---

² Hädanefter p-norm,

- ❖ Uppmuntra de byggbolag som vill bygga i Nacka att erbjuda innovativa och kreativa mobilitetslösningar för att kunna sänka p-normen.
- ❖ Sluta subventionera parkeringsplatser genom att inte ange ett maxpris för vad en parkeringsplats får kosta vid nybyggnation.
- ❖ Bygga parkeringshus som kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns istället för gatuparkering och dyra parkeringsplatser under jord.
- ❖ Verka för att fler går över från egen bil till bilpool.

Rättvis skola

Vi vill ha en rättvis skola där lika mycket pengar per elev ska gå till pedagogisk verksamhet. Det får vi genom att skolornas lokalhyra ersätts i ett separat system vid sidan av skolpengen.

- ❖ Minska barngrupperna i förskolan genom möjlighet att söka ett riktat bidrag
- ❖ Satsa på fler utbildade pedagoger i förskolan.
- ❖ Låt lärarna vara lärare genom att lyfta bort en del administrativa uppgifter.
- ❖ Både lärare och elever måste ges mer inflytande över sin skola.
- ❖ Nackas kökspersonal ska få möjlighet att vidareutbilda sig i klimatsmart matlagning.
- ❖ Satsa på förskoleklassen som är ett viktigt förberedande år innan barnen börjar i skolan.
- ❖ Undervisning ska kunna erbjudas på andra språk än svenska.
- ❖ Det ska finnas säkra gång- och cykelvägar som ansluter till alla skolor.

Ekologisk, närlagd och klimatsmart mat i skola och omsorg

I Nacka har kor och elefanter fått sätta prägeln på kommunens syn på ekologiskt och vegetariskt. Biffen har blivit en helig ko och valfriheten en elefant i rummet när kommunen inte sätter upp mål och styrmedel kring vegetarisk mat utan överlåter detta till de enskilda verksamheterna enligt "Nackamodellen" om frihet under ansvar. Kommunen har miljömål om 75 % ekologisk mat i *utbudet*. Miljöpartiet menar att ett sådant mål måste gälla det som *faktiskt köps in och serveras*.

Mat som är bra för klimatet är också bra för hälsan. I kommunal regi serveras mycket mat, främst till våra yngre och äldre invånare. Vi vill ersätta alla halvfabrikat och uppvärmd mat med ekologisk och mer klimatsmart mat tillagad i egna kök. Maten står för en stor del av vår klimatpåverkan och vi tror det är möjligt att på ett enkelt sätt halvera

denna. Kött står för en stor del av klimatutsläppen och vår konsumtion måste ändras inte minst för miljöns skull. I förskola- och skola grundläggs mycket av goda matvanor och i dessa verksamheter ska vegetariska alternativ vara standard och animaliska undantag.

- ❖ Kommunen ska i sina upphandlingar av livsmedel ställa miljökrav som bl.a. anger nivåer av bekämpningsmedel och antibiotika som får förekomma.
- ❖ Nackas kökspersonal ska få möjlighet att vidareutbilda sig i klimatsmart matlagning.
- ❖ Miljömålen om andel procent ekologiska livsmedel ska gälla det som faktiskt köps in och serveras.
- ❖ En plan för att minska klimatpåverkan från mat som serveras i kommunens verksamheter ska tas fram.
- ❖ All frukt som serveras till våra barn ska vara 100 % ekologisk.
- ❖ Vegetabiliska alternativ till komjölk ska erbjudas i alla skolor och förskolor.
- ❖ Vegetarisk mat ska vara standard i all kommunal verksamhet. Även veganska alternativ ska erbjudas.
- ❖ Äldre som är beroende av hemtjänst ska i större utsträckning ges möjlighet att äta tillsammans med andra.
- ❖ Alla kommunala förskolor och skolor upp till årskurs 6 ska införa pedagogiska måltider där personal äter tillsammans med barnen. Lärande om skolmåltidens miljö- och hälsopåverkan ska integreras i undervisningen.

*”Varför ska jag bry mig om
kommande generationer?
De har aldrig gjort något för mig”
Groucho Marx*

Ropen skalla – bostad till alla

Kommunalt fastighetsbolag – Nacka sålde på nittioalet ut sitt kommunala bostadsbolag med drygt 5000 hyreslägenheter efter ett misslyckat försök att omvandla dessa till bostadsrätter. I ett enda klubbslag och helt utan återvändo sålde man ut allt det som byggts upp under flera generationer. Detta var något ingen gjort tidigare och det skickade chockvågor genom hela kommunsverige. Efter Nackaaffären hakade även moderatstyrda Danderyd och Täby på innan regeringen till slut stoppade utförsäljningarna via "Lex Nacka". Totalt hann 14 kommuner sälja sina bostadsbolag. Sveriges övriga 276 kommuner som har kvar sina kommunala bostadsbolag är idag bättre rustade inför de stora utmaningar vi står inför. Med ett kommunalt bostadsbolag är det inte bara marknaden som bestämmer. Miljöpartiet tycker det är hög tid att inse misstaget och påbörja arbetet med att skapa ett nytt kommunalt bostadsbolag i Nacka.

Eftersom återkommande förslag om kommunala fastighetsbolag av någon anledning alltid röstas ner av den styrande Alliansen kommer vi också med två andra förslag.

Samägt bostadsbolag – Vi föreslår att kommunen undersöker möjligheten att tillsammans med en trygg och långsiktig partner med både kompetens och god ekonomi, starta ett samägt bostadsbolag för att skapa fler hyresrätter i Nacka. Kommunen äger stora delar av den mark som ska bebyggas på Västra Sicklaön och en del av den mark skulle kunna vara kommunens insats i det nya bostadsbolaget.

Socialt hänsynstagande – Någoting alla politiska partier i Nacka är överens om är att det råder stor brist på billiga hyresrätter. Vill vi på fullt allvar skapa bostäder för alla i Nacka måste vi politiker agera, ta ansvaret för det den fria marknaden inte klarar av. Bostadsbidrag i all ära, men dessa bidrar inte till billiga bostäder. Utan politisk inblandning riskerar nya centrala Nacka att bli en väldigt segregerad stad.

Miljöpartiet föreslår att vi redan vid markanvisningar och exploateringsavtal tar fram kravställningar som gör att det byggs 1500 billiga hyreslägenheter fram till 2030.

Budgetförslaget i korthet

Miljöpartiets föreslår en oförändrad skattesats på 18,53 kr. I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar i kronor med och utöver det satsar vi i vår budget 29,8 Mnkr extra i nämnderna och höjer balanskravsresultatet med 0,8 Mnkr.

Nedan redovisas de ekonomiska skillnaderna jämfört med Alliansens budget:

- ❖ Oförändrad skattesats istället för en sänkning med 10 öre vilket ger 29,5 mnkr mer i skatteintäkter
- ❖ Balanskravsresultatet – 800 tkr mer än Alliansen
- ❖ Kommunstyrelsen – 1,5 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Arbets- och företagsnämnden – 2,35 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Fritidsnämnden – 600 tkr mer än Alliansen
- ❖ Kulturnämnden – 650 tkr mer än Alliansen
- ❖ Miljö- och stadsbyggnadsnämnden – 500 tkr mer än Alliansen
- ❖ Natur- och Trafiknämnden – 3,45 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Socialnämnden – 6,75 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Utbildningsnämnden – 12 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Äldrenämnden – 1,95 mnkr mer än Alliansen

Den största skillnaden i vår budget jämfört med Alliansens är att vi inte sänker den redan låga skatten med 29,5 Mnkr motsvarande en liten kaffe latte i månaden för den genomsnittlige nackabon. Istället väljer vi att satsa på barn och unga, miljö & klimat och människor i behov av stöd samt bostäder för alla.

Förslag till mål och budget

Vi varken höjer eller sänker skatten

I Miljöpartiets budget prioriteras satsningar främst på förskola, människor i behov av stöd, miljö och kommunens egen personal. Miljöpartiet föreslår en oförändrad skattesats vilket gör att kommunalskatten hamnar på 18:53 kr. Det budgeterade resultatet exklusive exploateringsvinster landar på 101 miljoner kronor, vilket håller sig inom ramen för kommunens finansiella mål. De kommande åren blir resultaten ännu högre vilket också krävs för en kommun i stark tillväxt.

I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar med och utöver det satsar vi i vår budget 30 miljoner kronor extra. Istället för Alliansens satsning på en östlig motorvägsförbindelse satsar vi motsvarande summa på en klimatsmart östlig förbindelse med kapacitet att transportera människor istället för bilar.

Balanskravsresultatet

Balanskravsresultatet för 2018 uppgår i Miljöpartiets budget till 173 miljoner kronor vilket är 64 miljoner kronor högre än det prognosticerade resultatet för 2017. Åren 2019 och 2020 beräknas balanskravsresultatet mer än fördubblas.

Tabellen visar resultaträkningen i miljoner kronor

Resultaträkning med balanskravsresultat (Mnkr)	2016	2017	2017	2018	2019	2020
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Nettokostnader före avskrivningar & reavinster	-4510,9	-4690,3	-4733,2	-4871,0	-4468,7	-4934,0
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisationsvinster försäljning tomträtter	0,0	0,0	587,4	0,0	0,0	0,0
Övriga realisationsvinster	55,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Avskrivningar	-221,0	-225,0	-227,0	-221,0	-229,0	-235,0
Verksamhetens nettokostnader	-4676,9	-4914,3	-4371,8	-5091,0	-4696,7	-5168,0
Skattenetto	4881,0	5079,0	5067,0	5257,8	5508,1	5795,6
Finansnetto	-28,0	2,0	2,0	7,0	-18,0	-47,0
Resultat före extraordinära poster	176,1	166,7	697,2	173,8	793,4	580,6
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	176,1	166,7	697,2	173,8	793,4	580,6
Varav exploateringsreavinster	9,0	10,0	48,0	73,0	611,0	317,0
Årets resultat exklusive exploateringsvinster	167,1	156,7	649,2	100,8	182,4	263,6
Balanskravsresultat	112,1	165,7	108,8	172,8	792,4	579,6

Verksamhetens nettokostnader

Nämndernas nettokostnader budgeteras för 2018 till 526 miljoner kronor. Den finansiella verksamheten budgeteras till ett positivt netto på 400 miljoner kronor för 2018. Jämfört med prognosen för 2017 har nämndernas nettokostnader ökat med 199 miljoner kronor. Nettokostnadsökningen i Miljöpartiets budgetsatsning består till största delen av:

- ❖ Volymökningar, 108 miljoner kronor
- ❖ Checkökningar 59 miljoner kronor
- ❖ Minskade barngrupper i förskolan 8,5 miljoner kronor

Att återställa tidigare års underskott i den kommunala välfärdsproduktionen med en halv procent av de för 2018 budgeterade medlen är en central del i Alliansens styrmodell. Vi i Miljöpartiet förstår tanken bakom styrmodellen men ser en del brister när den tillämpas fullt ut, brister som dock kan rättas till. När det gäller välfärd skola anser vi bl.a. att de kommunala skolornas hyror borde brytas loss från skolpengen och ersättas i ett system vid sidan om denna. Det skulle leda till en rättvisare skola där alla skolor kan satsa lika mycket pengar på det pedagogiska arbetet. Det är också viktigt att extra pengar som tilldelas för socioekonomiska skillnader inte äts upp av höga hyreskostnader.

Idag går många av Nackas ungdomar i skolor utanför Nacka och hälften av alla elever i Nackas gymnasieskolor kommer från någon annan kommun. När det gäller arbetet med elevers psykiska hälsa i skolorna ser vi behov av ett nytt finansieringsupplägg som både är mer kommunövergripande och mer involverar landstinget.

Alltsedan kundval började tillämpas inom daglig verksamhet 2012 har omsorg och assistansverksamheten inom Välfärd samhällsservice haft ett kontinuerligt ekonomiskt underskott. Om kundval ska fungera är det viktigt att det finns flera olika utförare att välja mellan. Så är inte fallet när det gäller daglig verksamhet för våra svagaste och mest utsatta medborgare. Här finns inga privata alternativ över huvud taget och det kanske helt enkelt är så att kundval inte är den bästa lösningen här.

Tabell verksamhetens nettokostnader i tusen kronor

Verksamhetens nettokostnader (tkr)	2016	2017	2017	2018	2019	2020
före avskrivningar och reavinst	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Kommunstyrelsen exklusive tunnelbana	-142253	-122841	-173388	-138224	-134200	-133000
Arbets- och företagsnämnden	-180022	-177767	-186517	-184344	-211900	-227900
Fritidsnämnden	-137871	-146166	-146166	-156050	-162800	-164600
Kulturnämnden	-131114	-135125	-135125	-139436	-141700	-143900
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-30601	-31933	-31933	-32133	-31600	-31600
Äldrenämnden	-723851	-775097	-764825	-809208	-826000	-844800
Socialnämnden	-673745	-717812	-708767	-733889	-749500	-766000
Natur- och trafiknämnden	-214309	-235076	-216410	-246519	-249200	-254600
Utbildningsnämnden	-2580629	-2710682	-2687682	-2808726	-2881300	-2970800
Överförmyndarnämnden	-7494	-7582	-7582	-8682	-8700	-8700
Summa nämnder och verksamheter	-4821889	-5060081	-5058395	-5257211	-5396900	-5545900
Tunnelbana	-3 078	-13 500	-41 000	-13 500	-16 800	-20800
Finansiell verksamhet	267100	383300	366200	399700	945000	632700
Verksamhetens nettokostnader totalt	-4557867	-4690281	-4733195	-4871011	-4468700	-4934000

Finansiell verksamhet

Internräntan – Miljöpartiet gläds åt att kommunen genomfört vårt förslag om att låna upp pengar via egna obligationer istället för som tidigare via vanliga banklån. Detta har lett till kraftigt sänkta räntekostnader och bidragit till att vi går in i 2018 helt utan banklån. Idag kan vi via obligationsmarknaden låna upp pengar till negativ ränta

vilket innebär att internräntan på 2,5 %, som ska spegla en mer långsiktig finansieringsnivå, lämnar ett välkommet överskott till kommunens finanser.

Internhyror – Hyran för verksamhetslokaler lämnas generellt oförändrade men Miljöpartiet anser att hyresersättningen för skollokaler ska brytas loss ur skolpengen och ersättas i ett system vid sidan om denna. Det är viktigt att alla skolor via skolpengen får lika mycket pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Det är också viktigt att extra pengar som tilldelas för socioekonomiska skillnader inte äts upp av höga hyreskostnader. Vi tror också att en sådan förändring av skolpengen ger ett bättre incitament till lokalenheten att driva på en utveckling mot flexiblere, mer välutnyttjade lokaler och på sikt lägre lokalkostnader för Nackas skolor.

Pris- och lönekomensation – Budgeten ger ingen generell komensation för löne- och prisökningar under 2018-2020. Fortsätter ekonomin att tuffa på som idag ser vi dock stora möjligheter till fortsatta checkhöjningar. Det har länge talats i generella termer om ”effektivisering genom digitalisering”. Eftersom vi nu står för ett historiskt tekniksprång där artificiell intelligens kommer att avlasta mer och mer av mänskligt arbete, tror vi att det nu finns stora effektiviseringsvinster att hämta via digitalisering under de närmsta åren.

Personalomkostnadspålägg – PO-pålägget ska täcka de faktiska kostnaderna kommunen har för sin personal. Nacka har ett högre löneläge än många andra kommuner och högre lön innebär oftast även högre personalomkostnader. Eftersom Nacka räknar med samma PO-pålägg för både hög- och låginkomsttagare blir det svårare att konkurrera med låglönesektorer som hemtjänsten. Nacka kommun har ingen kommunal hemtjänst för att det inte går att konkurrera prismässigt med de privata utförarna. Miljöpartiet vill att kommunen utreder vad det är som gör att vi av konkurrensneutralitetsskäl inte kan ha ett kommunalt hemtjänstalternativ i Nacka, samtidigt som det går bra i övriga Sverige.

Tabell finansiell verksamhet tusenkronor

Finansiell verksamhet (tkr)	2016 Bokslut	2017 Budget	2017 Prognos	2018 Budget	2019 Plan	2020 Plan
Pensioner (utöver det som påförs nämnderna)	-89000	-85000	-79000	-87000	-84000	-103000
Statsbidrag (bostadsbidrag, maxtaxa, flykting mm)	14000	93000	93000	90000	81000	74000
Avvecklingskostnader	-2000	-5000	-5000	-5000	-5000	-5000
Återbetalning AFA	0	0	0	0	0	0
Internränta anläggningstillgångar	91100	91300	82200	107700	113000	114700
Avskrivningar	221000	225000	227000	221000	229000	235000
"Välfärdsmiljard" flykting	0	0	0	0	0	0
Pott att fördela till hösten, parkerad centralt	0	0	0	0	0	0
Exploatering, realisationsvinster	9000	64000	48000	73000	611000	317000
Upplösning garantireserv Rikshem 2015	23000	0	0	0	0	0
Summa (finansiell verksamhet)	267100	383300	366200	399700	945000	632700

Skattenetto

Miljöpartiet föreslår oförändrad skattesats på 18,53 kr, den nionde lägsta i landet 2017 (riksgenomsnitt 20,75 kr). Nacka är en av Sveriges mest segregerade kommuner och kan därför hålla en lägre skattenivå än andra kommuner. Skatteintäkterna beräknas

under 2018 öka med 194 miljoner kronor jämfört med prognosen för 2017. Miljöpartiet ser inget självändamål i att tävla om Sveriges lägsta skattesats utan är beredd att höja den framöver om det visar sig behövas för att bygga ett hållbart samhälle. I ett modernt hållbart samhälle kommer den sociala hållbarheten först men utvecklingen måste ske inom ekologiskt hållbara ramar. Ekonomi är ett medel för att nå social och ekologisk hållbarhet.

Tabellen visar kommunens skattenetto i miljoner kronor

Skattenetto (Mnkr)	2016	2017	2017	2018	2019	2020
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Skatteintäkter (inkl avräkning)	4997	5184	5223	5430	5615	5864
Allmän kommunalskatt	5013	5214	5254	5448	5615	5864
Avräkning	-16	-30	-31	-18	0	0
Generella stadsbidrag och avräkning	-69	-105	-156	-172	-107	-68
Inkomstutjämning	-505	-515	-552	-574	-535	-526
Kostnadsutjämning	291	314	294	325	332	340
Införandebidrag	64	36	36	10	0	0
Regleringsavgift/bidrag	-3	1	-1	15	46	71
LSS	-105	-84	-83	-103	-105	-108
Fastighetsavgift	142	143	150	155	155	155
Ersättning för Arbetsgivaravgifter	0	0	0	0	0	0
Flyktingersättning + byggbonus	47	0	0	0	0	0
Summa skattenetto	4928	5079	5067	5258	5508	5796

Tabell finansnetto, miljoner kronor

Finansnetto (Mnkr)	2016	2017	2017	2018	2019	2020
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Finansiella intäkter	22,6	33,0	33,0	42,0	42,0	42,0
Ränta på lån till Nacka Stadshus AB	3,2	5,0	5,0	12,0	12,0	12,0
Utdelning från Nacka Energi AB	18,0	27,0	27,0	27,0	27,0	27,0
Ränta på utlämnade lån	0,4	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Övriga finansiella intäkter	1,0	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-50,6	-31,0	-31,0	-35,0	-60,0	-89,0
Ränta lån	-43,9	-16,0	-16,0	-17,0	-38,0	-63,0
Finansiell pensionskostnad	-3,0	-9,0	-9,0	-12,0	-16,0	-20,0
Övriga finansiella kostnader	-3,7	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Totalt	-28,0	2,0	2,0	7,0	-18,0	-47,0

Investeringar

Tänk om kommunen började tänka mer logiskt – Eftersom vi har fått direktiv om att alla partier ska räkna på samma sätt för att det ska gå att jämföra våra budgetar, så lägger vi ingen egen investeringsbudget i år. Vi hoppas dock att den styrande majoriteten inser bristerna i sitt sätt att kalkylera och tar fram nya mer korrekta metoder för att räkna på investeringar. Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Eftersom det idag inte råder brist på kapital är detta ett förlegat sätt att planera på.

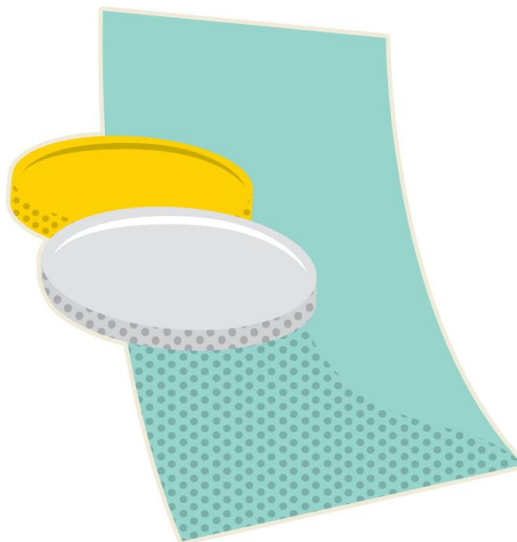

Tänk om kommunen skulle börja investera för ett bättre klimat – Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi tidigare år föreslagit är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Satsningar i solenergi är också bra för klimat och miljö. Denna typ av investeringar är också helt nödvändiga om vi ska klara de globala klimatmålen. Miljöpartiet tycker det är sorgligt att inte den styrande majoriteten tar ett större ansvar för klimatet. Vid sidan om kommunens ålderdomliga investeringsbudget satsar vi i Miljöpartiet 100 miljoner kronor på solceller i en ny lite modernare kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.

Tänk om vi fick vara med och bestämma – När det gäller majoritetens förslag till nya investeringar och tilläggsinvesteringar så står vi bakom förslaget i stort.

Om vi fick bestämma skulle vi tidigarelägga reinvesteringarna i konstbyggnader och vägnät från 2020 till 2018-2019. Vi vill också tidigarelägga Reinvesteringar gatubelysning 2020 till 2018-2019 vilket förmodligen är lönsamt rent ekonomiskt.

Vi lånar idag pengar till minus- eller näranollränta och att då skjuta på reinvesteringar som leder till lägre driftkostnader i ett läge där den faktiska räntekostnaden är noll eller negativ, är ett dåligt beslut där man fastnat i ett gammalt stelbent sätt att räkna.

Särskilda beslut

Övergripande

- 1) Skattesatsen för år 2018 fastställs till 18:53 kr.
- 2) Kommunfullmäktige fastställer driftsbudget och investeringar för Kommunstyrelsens ansvarsområden för år 2018 enligt Miljöpartiets förslag.
- 3) Kommunfullmäktige fastställer att minst hälften av de bostäder som byggs genom kommunala markanvisningar ska utgöras av hyreslägenheter.
- 4) Kommunfullmäktige fastställer att minst hälften av de byggnader som byggs på kommunal mark ska byggas i massivträ.
- 5) Kommunfullmäktige beslutar att investeringar som för kommunen är ekonomiskt lönsamma sett ur ett livscykelperspektiv alltid ska genomföras skyndsamt. Dessa investeringar ska för att underlätta beslutsfattandet i beslutsunderlag separeras från "olönsamma" investeringar.
- 6) Kommunfullmäktige beslutar att alla exploateringsredovisningar utöver en kostnadsbedömning även ska innehålla en bedömning av exploateringens inverkan på skatteunderlaget.
- 7) Kommunfullmäktige beslutar om att det ska tas fram riktlinjer för att vid ny och ombyggnation planera alla verksamhetslokaler utifrån större flexibilitet inför verksamhetsförändringar både vad gäller storlek och användningsområde.

Kommunstyrelsen

- 8) Kommunfullmäktige beslutar att avsätta 1,5 mnkr för att anställa en Klimat- och miljödirektör för att samordna kommunens klimat- och miljöarbete.
- 9) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att under 2018 bevaka att det i kommande exploateringsavtal och markanvisningar säkras lägenheter för sociala kontrakt och "första bostaden" för främst ungdomar, studenter och nyanlända personer.
- 10) Kommunfullmäktige fastställer att nuvarande hyresmodell för förskole- och grundskolelokaler endast skall gälla verksamhetsåret 2018. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att förbereda, att inför budgeten 2019 bryta loss hyresersättningen från skolpengen och ersätta denna separat enligt den tidigare inlämnade motionen från Miljöpartiet "Ett steg mot en rättvisare skola".
- 11) Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen ska ge Valfärd skola i uppdrag att anordna ett försök med flexibelt skolschema för högstadies- och gymnasieelever för att undersöka hur elevers studieresultat och hälsa påverkas av senarelagda skoldagar.
- 12) Kommunfullmäktige beslutar att använda 750 tkr till att lobba för utökade kollektivtrafiklösningar istället för att lobba för en Österled för bilar

Arbets- och företagsnämnden

- 13) Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokus för 2018 enligt Miljöpartiets förslag.
- 14) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1,3 mnkr för ensamkommande barn och ungas möjlighet att bo kvar i Nacka till dess asylbeslut är fattat i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 15) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr till Volontär i Nacka inklusive instiftandet av en föreningsdag i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 16) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 50 tkr för möjlighet till kontaktfamilj/person via kommunen för asylsökande barn och unga i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Fritidsnämnden

- 17) Kommunfullmäktige beslutar att nämnden får i uppdrag att främja en lika och rättvis fördelning av kommunens resurser mellan flickors och pojkars fritidsaktiviteter.
- 18) Kommunfullmäktige ger Fritidsnämnden i särskilt uppdrag att verka för att etablera fritidsbanker i Nacka i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 19) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för jämställdhet- och HBTQ-arbete i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 20) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 100 tkr för icke traditionella fritidssatsningar i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Kulturnämnden

- 21) Kommunfullmäktige ger Kulturnämnden i särskilt uppdrag att utveckla bibliotekens roll som bildningsbärare i kommunen genom lässatsning och samverkan med skolorna.
- 22) Kommunfullmäktige beslutar att 1 % av budgeten för ny-, om- och tillbyggnader ska avsättas för att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.
- 23) Kommunfullmäktige beslutar att nämnden får i uppdrag att främja en lika och rättvis fördelning av kommunens resurser mellan flickors och pojkars kulturaktiviteter.
- 24) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 300 tkr för ett vuxenkulturprojekt i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 25) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 350 tkr för fristadsförfattare i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

- 26) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen går vidare med sänkningen av p-normen och börjar tillämpa helt flexibel p-norm i de områden som ingår i Nacka stad.

- 27) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för en utredning av gröna bulterskydd i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 28) Kommunfullmäktige beslutar att införa grön skatteväxling inom bygglovtaxan enligt Miljöpartiets motion från 2012-10-08
- 29) Kommunfullmäktige beslutar att fokus ska vara på människors rörelsebehov framför bilarnas vid all samhällsplanering i Nacka.
- 30) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska verka för att breda cykelvägar prioriteras till gena lägen och att bilar får ta omvägen.
- 31) Kommunfullmäktige beslutar att kollektivtrafiken alltid ska vara med i ett tidigt stadium av planarbetet, så att den blir snabb, punktlig bekväm och den självklara normen för dagligt resande.
- 32) Kommunfullmäktige beslutar att stadsbyggandet ska ske med en övergripande målsättning om ett helt fossilfritt Nacka år 2045. Detta ställer höga krav på byggnaders utformning, på infrastrukturens utformning och på kollektivtrafik.

Natur- och trafiknämnden

- 33) Kommunfullmäktige beslutar att nämnden kontakter SL om att starta matarbusstrafik i Nacka som en delösning för att minska biltrafiken vid ombyggnaden av Slussen och Skurubron.
- 34) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 300 tkr för upprättande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur samt inventering av fruktträd i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 35) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr för att förbättra vattenkvaliteten i Järlasjön.
- 36) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 100 tkr för projektering av strandpromenad Hästhagen-Nackanäs i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 37) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 50 tkr initiering förstudie triangeltrafik Kvarnholmen-Finnboda-Djurgården i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 38) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr för projektering av cykelbana längs Saltsjöbadsleden mellan Fisksätra och centrala Nacka, samt utreda säkerheten vid högt frekventerade skolvägar i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 39) Kommunfullmäktige skapar Kyrkviksparken i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 40) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för utredning av ångbåtsbryggor i Nacka i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Socialnämnden

- 41) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr i förebyggande insatser i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 42) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 4 mnkr i personalkostnader i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 43) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 750 tkr för överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Utbildningsnämnden

- 44) Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i särskilt uppdrag att utreda och föreslå en modell där skolorna kompenseras för hyran utanför skolpengen.
- 45) Kommunfullmäktige beslutar att p.g.a. dåligt markutnyttjande ska inga fristående förskolebyggnader i kommunen byggas i endast ett plan.
- 46) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 8,5 mnkr till bidrag för mindre barngrupper i förskolan i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 47) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1,4 mnkr i likvärdighetsgaranti i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 48) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr för pedagogiska måltider i förskolan i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 49) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för stipendier i klimatsmart mat i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 50) Kommunfullmäktige beslutar att Nacka kommun tar initiativ till en kommunövergripande dialog om finansieringen av elevhälsan i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Äldrenämnden

- 51) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att införa en äldreombudsman.
- 52) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att utreda införandet av ett kommunalt hemtjänstalternativ.
- 53) Kommunfullmäktige beslutar att ge Äldrenämnden i uppdrag att organisera om hemtjänsten så att inte alla hemtjänsteföretag behöver verka och åka runt i hela kommunen.
- 54) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr till en utvidgning av projektet Eken i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 55) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 700 tkr för en äldreombudsman i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 56) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 750 tkr för överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Nämndernas mål och budget

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att leda, samordna och ha uppsikt över kommunens samlade verksamhet. Kommunstyrelsen har också ett ansvar som egen nämnd för arbetsgivarfrågor, näringslivspolitik, fastighetsfrågor och markpolitik, exploateringsverksamhet, god livsmiljö, långsiktigt hållbar utveckling samt frågor som rör trygghet och säkerhet.

Kommunstyrelsens fokus 2018-2020

Nacka kommun berikas av mångfald och att människor är olika är en tillgång som berikar kommunens verksamheter. När vi bygger stad är det viktigt att bygga både bostäder och mötesplatser för alla. Idag lämnar man över för stor del av ansvaret till marknaden och det byggs med för stort fokus på en välmående medelklass. Miljöpartiet vill förändra inriktningen från att bara låta marknaden bestämma till att skapa mångfald med bostäder och mötesplatser för alla.

Under perioden 2018–2020 är målet att 1 300 bostäder ska färdigställas varje år. För att Nacka fortsatt ska vara en bra kommun att bo och verka i krävs en balans mellan arbetsplatser och bostäder. Det krävs också en balans mellan olika bostadsformer. I Nacka byggs det alldeles för få hyresrätter och därför kräver Miljöpartiet att minst hälften av all kommunal mark som anvisas för bostäder ska gå till hyresrätter.

Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet men också för att nödvändig kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Samtidigt finns det inga privata aktörer inom den dagliga verksamheten för kommunens mest utsatta. Det är alltså hög tid för kommunstyrelsen att trimma styrmodellen för att kunna erbjuda kommunala alternativ där sådana saknas, men även för att få in privata alternativ där det saknas.

Arbetsgivarfrågor

Miljöpartiet vill att kommunen skapar en arbetsmiljö som inspirerar medarbetarna och uppmuntrar till hälso- och miljösmarta val både på arbetet och fritiden, vilket främjar hälsa, låga sjuktal och även det viktiga miljömålsarbetet.

När kommunen växer kommer även stadshuset behöva växa. Socialtjänsten är redan idag trångbodd och lokalerna underdimensionerade för det behov som finns. Alla måste känna sig trygga i att det finns en fysisk arbetsplats när de kommer till arbetet samtidigt som det måste finnas tillräckligt många tysta rum att föra enskilda samtal i. Personalen behöver även egna rum att mötas i, för lunch eller en kortare paus.

Tänk om ännu fler börjar cykla till jobbet – Miljöpartiets förslag om förmånscyklar som infördes hösten 2016 har tagits väl emot och är ett typexempel på projekt som är

bra både för kommunens miljömålsarbete och medarbetarnas hälsa. Samtidigt är det en attraktiv löneförmån i jakten på duktiga medarbetare.

Tänk om allt var bättre i Nacka – Inom många kompetensområden råder brist på arbetskraft och som arbetsgivare behöver vi vara ett attraktivt val både för nyutexaminerade och personer med arbetslivserfarenhet. Vi vill att kommunen som en del i konkurrensen med andra arbetsgivare ska erbjuda de bästa utvecklingsmöjligheterna och de smartaste och mest attraktiva löneförmånerna.

Tänk om alla trivdes på jobbet – En fråga som aktualiserats på senare år är hur mycket man egentligen kan effektivisera inom den egna verksamheten. Självklart går det alltid att bli bättre på det man gör men förr eller senare nås en gräns där ett sparande går ut över de egna medarbetarnas hälsa. Utbrändhet är något som stadigt ökar och sjukskrivning på grund av akut stressreaktion är nu den vanligaste orsaken till sjukskrivning i Sverige. Miljöpartiet vill att kommunen ska bli mer lyhörd på signaler om för hög arbetsbelastning inifrån den egna organisationen.

Näringslivspolitik

Tänk om alla småföretag i Nacka stimulerades till att växa – Kommunen har ett mål om 15 000 nya arbetsplatser i Nacka till 2030. Kommunen kan dock inte själv skapa dessa jobb. Vad vi kan göra, är att skapa så goda förutsättningar som möjligt för företagande. Idag skapas de flesta jobben i små och medelstora företag i nya branscher och det är de vi ska locka hit. Vi måste också ta tillvara på den kreativitet och kompetens som redan finns i kommunen. Här ser vi det som en extra viktig del av kommunens näringslivsstrategi att skapa flexibla fysiska miljöer för nystartade företag och att kommunen aktivt erbjuder forum för rådgivning, mentorskap och finansieringsinsatser.

Fastighetsfrågor och markpolitik

Tänk om fler kunde utnyttja samma yta – När vi bygger nya lokaler och platser måste dessa ha en inbyggd flexibilitet så de kan utnyttjas mer effektivt hela året och en större del av dygnet. Med bättre planering kan både lokaler och platser utnyttjas för olika ändamål under olika delar av dygnet, vilket sparar både pengar och miljön samtidigt som antalet tillgängliga lokaler och platser ökar drastiskt. Det behöver inte bli mindre utrymme bara för att vi förtätar.

Tänk om vi byggde grönt – Att bygga i trä har stora miljö- och klimatvinster jämfört med betongkonstruktioner. Kommunen behöver gå före och via vägen vad gäller träbyggnader. Samtidigt behöver vi arbeta med det gröna och ljudet i staden. Våra skolor och förskolor behöver byggas i trä med gröna (buller-)väggar som dämpar ljud och bidrar till att lyfta ekosystemtjänsterna.

Tänk om alla som inte vill köpa en bostad kan välja att hyra – Nacka har en stor brist på framför allt små hyreslägenheter och lägenheter med en låg hyresnivå. Här vill Miljöpartiet att kommunen tar en aktivare roll för att öka på utbudet. Vi vill att minst hälften av de bostäder som ska byggas på mark som idag ägs av kommunen ska vara hyresrätter. Vi vill också att kommunen vid markanvisningar och exploateringsavtal tar fram kravställningar som gör att det byggs 1500 billiga hyreslägenheter fram till 2030.

Idag finns det många äldre som sitter fast i sin bostad och andra grupper som inte ens kommer in på bostadsmarknaden för att de inte når upp till hyresvärdarnas högt ställda inkomstkrav. Vi vill att kommunen inför en kommunal hyresgaranti för att underlätta för fler att skaffa en första bostad men även för att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

Att Nacka bygger stad innebär en kraftig värdeökning på kommunens markinnehav. Det är viktigt att detta värde förvaltas på bästa sätt över tid och används till att skapa ett både socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Tänk om vi skulle bygga billiga bostäder istället för billiga p-platser – Idag subventionerar kommunen priset på p-platser via högre boendekostnader så att fler ska ha råd med en egen bil. Miljöpartiet tycker inte Nacka behöver fler bilar. Vi upplever också bristen på billiga bostäder som större än bristen på billiga p-platser.

Välfärdstjänster

Miljöpartiet vill att Nacka ska ha en egen produktion av välfärdstjänster inom alla kommunens verksamhetsområden. Dels för att kunna erbjuda medborgarna ökad valfrihet men också för att nödvändig kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens.

Samtidigt som Nackas hemtjänst är helt privatiserad, saknas det helt privata aktörer inom daglig verksamheten för kommunens mest utsatta. Det är kostsamt att bedriva daglig verksamhet enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Det krävs också en högre bemanning än vad ersättningen medger på grund av diskrepansen mellan kvalitetskrav och ersättningsnivå. Eftersom privata utförare inte vill gå med förlust och plockar russin ur kakan blir det kommunen själv som får ta hand om de mest "olönsamma brukarna". Alltsedan kundval började tillämpas inom daglig verksamhet har omsorg och assistansverksamheten gått med ekonomiskt underskott.

Tänk om vi satsade mer på de allra svagaste i samhället – Miljöpartiet vill inte fortsätta att underfinansiera verksamheten för kommunens mest utsatta och skjuter i vår budget till pengar så att kvalitetskraven kan uppnås. Nacka ska vara bäst på att vara kommun och en bra kommun bör bedömas efter hur den tar hand om sina svagaste medborgare, inte de mest privilegierade.

Exploateringsverksamheten

Kommunens mål är att exploateringsverksamheten totalt ska lämna ett överskott från och med 2018. Eftersom dagens kalkylmodell endast tar hänsyn till kortsiktiga ekonomiska värden är det viktigt att också ta fram en mer långsiktig beräkningsmodell som utöver ekonomi också tar hänsyn till exploaterings sociala och ekologiska värden.

God livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling

Tänk om vi byggde för alla överallt – Nacka är idag en av Sveriges mest segregerade kommuner och vi behöver därför satsa stort på att bygga om Nacka till ett varmare, mer integrerat samhälle. Miljöpartiet vill att kommunen tar en mer aktiv roll i

samhällsplaneringen när det gäller bostäder, lokaler och anläggningar. Vi vill se en mer socioekonomiskt blandad bebyggelse och skapa fler ickekommersiella mötesplatser. Vi ser stora värden i att erbjuda både fler fysiska platser och offentliga arenor där människor kan mötas och skapa nya nätverk. Social och ekologisk hållbarhet kostar pengar, men ett inkluderande samhälle där alla får plats är mer hållbart på lång sikt, även ekonomiskt.

Tänk om vi hade allmänna platser med offentligt internet – En stad kännetecknas bland annat av gemensamma, offentliga mötesplatser som bidrar till möten mellan människor. Att internet finns där människor finns underlättar digital kommunikation, informationsutbyte och mobilitet. Möjligheten att koppla upp sig på andra platser än arbete och hem ger större frihet exempelvis för den som vill ta med sig utrustning och arbeta på annan plats. Det ger även den som saknar internet i det egna hemmet tillfälle att koppla upp sig. Allas tillgång till internet är både en samtids- och framtidsfråga.

Tänk om vi började prioritera människan framför bilen – I många glesbygdskommuner är bilen fortfarande den bästa transportlösningen vilket politiken där måste anpassa sig till. Nacka är en storstadskommun med kortare avstånd och bättre kollektivtrafiklösningar än glesbygdskommunerna. Ändå körs genomsnittsbilen i Nacka längre sträckor varje år än genomsnittsbilen i den mest glesbyggda norrlandskommunen. Miljöpartiet har varit med vid utformningen av kommunens lokala miljömål och vill minska den skadliga klimat- och miljöpåverkan från bilen. Vi vill skapa en god bebyggd miljö med en miljöanpassad resurseffektiv bebyggelsestruktur och en mer demokratisk fördelning av gaturummet. I dag är det många som skjutsar sina barn överallt för att det är för mycket biltrafik i kommunen.

Kommunen har som mål att minst halva Nacka ska vara grönt och att alla invånare ska ha nära till olika typer av grönområden och stränder. Det är också viktigt att vi bevarar de gröna kilarnas funktioner och skapar spridningskorridorer för att binda ihop alla mindre grönområden i kommunen.

Miljöpartiets förslag

Eftersom Miljöpartiet väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1,5 mnkr till en klimat- och miljödirektör för att samordna kommunens klimat- och miljöarbete.
- ❖ Att Kommunfullmäktige beslutar att använda 750 tkr till att lobba för utökade kollektivtrafiklösningar istället för att lobba för en Österled för bilar.

Allt politiskt arbete och det i kommunens verksamheter måste kopplas till de sex lokala miljömålen om dessa ska få någon praktisk betydelse. I dag saknas en tydlig struktur för hur politiken, olika enheter och verksamheter ska samarbeta för miljömålsuppfyllelse. Miljöpartiet vill anställa en miljömålsdirektör med ett övergripande ansvar så att miljömålsarbetet får ett verkligt genomslag i alla kommunens verksamheter.

Miljöpartiet har länge efterfrågat en Östlig förbindelse som förbättrar tvärkommunikationerna. Vi har dock en annan syn än Alliansen på kommunikation: Miljöpartiet prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik före biltrafik. Vi behöver en Östlig förbindelse som i första hand transporterar människor – inte bilar. Trafikverkets utredningar visar tydligt att med en östlig bilförbindelse klarar vi inte de antagna klimat- och miljömålen. De som förespråkar Österleden är alltså beredda att offra klimat och miljö för att klamra sig fast vid en trafiklösning från förra seklet. Klimatet är den samhällsfråga som oroar unga mest. ”Vi ärver inte jorden av våra föräldrar utan lånar den av våra barn” är ett gammalt talesätt och vi i Miljöpartiet är inte beredda att offra klimatet för en ny motorväg. Gör vi det lämpar vi över en stor klimat- och miljöskuld på kommande generationer.

Tabell driftsbudget kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens driftbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Kommunfullmäktige	-5 791	-5 728	-5 728	0	-300	-300	-6 028	-300	5,2
- varav revision	-1 823	-2 211	-2 211	0	-200	-200	-2 411	-200	9,0
Kommunstyrelsen	-69 547	-32 355	-60 900	-5 000	-1 950	-1 950	-39 305	-6 950	21,5
Varav saneringskostnader	-18 102	0	-15 000	0	0	0	0		
Stadsledningskontoret	-92 445	-87 513	-87 600	1 138	-3 200	-4 700	-91 075	-3 562	4,1
Myndighet och huvudmänna	8 543	0	-1 000	0	0	0	0		
Enheten för bygg och anläggning	8 303	3 015	0	-3 015	0	0	0	-3 015	-100,0
Enheten för fastighetsförvaltning	38 178	38 000	38 000	1 000	0	0	39 000	1 000	2,6
Brandförsvaret	-37 427	-38 160	-38 160	-656	0	0	-38 816	-656	1,7
KS oförutsett	0	-12 000	-12 000	0	-3 000	-3 000	-15 000	-3 000	25,0
Tunnelbana	-3 078	-13 500	-41 000	0	0	0	-13 500	0	0,0
Produktionsenheter	7 933	11 900	-6 000	1 100	0	0	13 000	1 100	9,2
Välfärd Skola	9 298	9 200	5 000	800	0	0	10 000	800	8,7
Välfärd Samhällsservice	-1 365	2 700	-11 000	300	0	0	3 000	300	11,1
Summa	-145 331	-136 341	-214 388	-5 433	-8 450	-9 950	-151 724	-15 383	11,3

Arbets- och företagsnämnden

Miljöpartiets förslag

Det är glädjande att Miljöpartiets satsning på sommarjobb i vårt förra budgetförslag i år återfinns i majoritetens förslag. Vi välkomnar också satsningen på 500-projektet eftersom det är ett steg närmare Miljöpartiets politik där vi vill se en mer lokal arbetsförmedling. Även kommunens entreprenörshubb är en del av vad Miljöpartiet tidigare efterfrågat i form av stöd till företagande och entreprenörer. Det sparbetning som ligger på nämnden är en följd av automatiseringen som nu börjar slå in och förkorta ärendehandläggning samt förenkla tidigare mer tidskrävande arbetsuppgifter.

Miljöpartiet vill se ett humant Nacka där vi tar hand om varandra och särskilt personer som är i behov av hjälp och stöd. Eftersom Miljöpartiet väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även *utöver* Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1,3 mnkr ensamkommande barn och unga
- ❖ Ökad ram 1 mnkr Volontär i Nacka varav 50 tkr gemensam föreningsdag
- ❖ Ökad ram 50 tkr möjlighet till kontaktfamilj/person via kommunen för asylsökande barn och unga

År 2015 var det 35 000 ensamkommande barn och unga som kom till Sverige. Många av dessa unga har till följd av långa handläggningstider hos Migrationsverket ännu inte fått något asylbeslut och kommer att hinna fylla 18 år innan beslut är fattat. På 18-årsdagen övergår ansvaret för de unga från kommunen till Migrationsverket och de måste då flytta från Nacka till ett anläggningsboende någonstans i Sverige. Vi vill att de unga asylsökande som vid sin 18-årsdag tvingas flytta från kommunen ges möjlighet att fortsätta sina studier och att de får bo kvar i kommunen. Vi skjuter därför till medel för detta utöver det statliga bidrag som finns i regeringens budget. Vi väljer att prioritera en grupp barn och unga som är särskilt utsatt istället för att sänka kommunalskatten.

Volontär i Nacka gör mycket gott arbete och vi ser gärna att verksamheten utvecklas och väljer därför att satsa på den i vår budget. Vi satsar även på en gemensam föreningsdag. Social samvaro med människor är en viktig del av vår fysiska och mentala hälsa och vi menar att även rent sociala föreningar borde bjudas in till en gemensam dag. En sådan dag kunde ge inte bara tillfälle att visa ”upp sig” utan även att mötas föreningar emellan.

Asylsökande barn och ungdomar behöver få möjlighet att via kommunen få en kontaktperson eller kontaktfamilj med förankring i Nackas samhälle. Att vara kontaktperson genom kommunen skulle innebära en kontroll av dem som har kontakt med barnen och ett tydligt regelverk att hålla sig till. Det skulle även innebära ett tydligt ”kontrakt” med förväntningar från båda sidor och möjlighet till en liten ekonomisk ersättning för att hitta på olika aktiviteter tillsammans.

Tabell Arbets- och företagsnämndens driftsbudget

Arbets- och företagsnämndens driftsbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Grundläggande vuxenutbildning, check	-5 291	-5 953	-5 300	-275	0	0	-6 228	-275	4,6
Gymnasial vuxenutbildning, check	-34 793	-34 077	-34 077	-6 429	0	0	-40 506	-6 429	18,9
Svenska för invandrare, SFI, check	-9 837	-12 997	-12 100	0	0	0	-12 997	0	0,0
Arbetsmarknadsinsatser check	-21 185	-25 926	-22 926	-2 117	0	0	-28 043	-2 117	8,2
Arbetsmarknadsinsatser övrigt	-21 237	-31 192	-27 892	0	-600	-600	-31 792	-600	1,9
Samhällsorientering, kundval	-733	-3 215	-2 714	0	0	0	-3 215	0	0,0
Ekonomiskt bistånd	-61 867	-60 756	-74 755	-11 133	0	0	-71 889	-11 133	18,3
Ensamkommande barn	6 723	226	-2 774	-226	0	-1 300	-1 300	-1 526	-675,2
Nyanlända - flyktingar	12 906	36 531	36 531	15 053	0	-50	51 534	15 003	41,1
Nämnd och nämndstöd	-1 184	-758	-861	0	0	0	-758	0	0,0
Myndighet & Huvudmänna	-43 524	-39 650	-39 649	0	1 500	500	-39 150	500	-1,3
Summa	-180 022	-177 767	-186 517	-5 127	900	-1 450	-184 344	-6 577	3,7

Miljöpartiets Framåtblick

Ett generösare mottagande av människor på flykt

Vi tror på öppenhet och mångfald och vill att vår kommun ska ta ökat ansvar och vara en förebild när det gäller mottagandet av människor på flykt. Om fler tar ansvar kan fler människor i nöd få en fristad.

Kommunen måste erbjuda lämpligt boende till människor på flykt. Människor på flykt är speciellt utsatta på bostadsmarknaden, eftersom de till en början saknar kontakter med andra personer som kan bistå dem i detta sökande. Vi vill även verka för att fler familjer i kommunen ska kunna tänka sig att öppna sina hem för nyanlända.

Gör det lättare för unga och nyanlända personer att komma in på arbetsmarknaden

Att ha ett jobb, gör att man är delaktig, känner sig behövd och får en mindre pressad ekonomi. Ekonomisk och social trygghet är i högsta grad en folkhälsofråga. Med trygghet och trivsel ökar kreativitet och människor vågar mer. Det krävs trygga system för att människor ska våga satsa, starta företag eller byta jobb. Men också trygga system för att arbetsgivare ska våga anställa.

Unga och nyanlända personer som inte studerar eller arbetar är en utmaning och här krävs det krafttag och innovativa lösningar. Ett samarbetsavtal har upprättats mellan arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö och kommunen med syfte att samordna insatser och förenkla vägen till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande. Detta är ett bra initiativ som Miljöpartiet stöder men vill vidareutveckla.

Vi vill att kommunen verkar för att resurser från arbetsförmedlingen förs över till lokala arbetsförmedlingar och andra initiativ som drivs av kommunen i samarbete med Arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet. Ekonomiska resurser behöver också gå till att främja etablering av nyanlända och övriga arbetssökande måste få hjälp utifrån lokala förutsättningar med lokal arbetsförmedling.

Mångfald inom vuxenutbildningen och SFI

Miljöpartiet vill se att även kommunalt ägda aktörer verkar inom vuxenutbildningen både vad gäller SFI och samhällsorientering men också vad gäller de övriga kurser som finns inom Komvux. Idag finns det inte någon kommunalt ägd verksamhet inom dessa områden vilket faktiskt gör att både mångfald och valmöjligheter inskränks. Eftersom kommunen är en stor arbetsgivare på området utbildning så skulle det om kommunala alternativ fanns inom dessa områden även kunna användas för att snabbt ställa om resurser och kompetens för att möta nya behov som uppstår. Unga nyanlända måste också få utvecklade möjligheter att hoppa direkt till SFI och komvuxutbildningar på heltid efter 18-årsdagen istället för att behöva gå ordinarie gymnasieskola.

Kommunen måste bli mer aktiv i den hållbara ekonomin

Tillsammans måste vi ta ett större ansvar för en hållbar ekonomi där vi ställer om. Återbruk och återvinning skapar jobb och tar tillvara resurser. Våra återvinnings-

centraler behöver kunna ta emot saker för ombearbetning och reparation och ha både lokaler och personal till detta, även centralt i Nacka. Vi behöver ta hand om och återanvända material och ha kunnig fackpersonal som leder arbetet och lär upp, även i form av arbetsträning.

Att planera in "gemensamhetsverkstäder" i Nacka skulle också kunna underlätta för småföretagare att dela saker (exempelvis i form av arbetsredskap) och know-how med varandra och är en del i det hållbara samhället. Vi behöver se över hur vi kan underlätta för denna typ av delningsekonomi och stötta entreprenörskap och företagande även på detta sätt.

Vi behöver fler flexibla arbetskontor och företagshotell även i Nacka för att underlätta distansarbete och för småföretagare. När vi planerar kommunala byggnader behöver vi ha flexibilitet i åtanke så att delar av lokalerna kan ställas om till annat om behovet för den verksamhet som finns där minskar. Samutnyttjande och utnyttjande på olika tider är också något vi måste ta hänsyn till när vi planerar och bygger nytt.

Fritidsnämnden

Miljöpartiets förslag

Det är glädjande att majoriteten i sitt budgetförslag satsar på kolloverksamhet, något Miljöpartiet drivit i flera år. Det är också glädjande att majoriteten tar ännu ett steg mot den föreningsdag som Miljöpartiet föreslog i förra årets budget och nu föreslår en föreningsgala. Att Nacka föreslås vara en pilotkommun i en utredning av nytt boknings- och bidragssystem och att kommunen vid ny- och ombyggnation av välfärdsfastigheter ska samverka mellan olika kommunala verksamheter för effektiv lokalanvändning är också välkommet. Detta är något Miljöpartiet pekat på i våra senaste budgetförslag där vi pekat på vikten av flexibla och bättre (sam-)utnyttjade lokaler för olika ändamål under olika delar av dygnet.

Eftersom Miljöpartiet väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även *utöver* Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr för jämställdhets- och HBTQ-arbete
- ❖ Ökad ram 100 tkr till icke traditionella fritidssatsningar

Miljöpartiet vill se ett uppgraderat jämställdhets- och HBTQ-arbete vad gäller fritiden och de aktiviteter som erbjuds. Alla ska vara och känna sig välkomna att delta i kommunens fritidsverksamheter. Att driva verksamhet öppen för alla kan kräva att strukturer analyseras och aspekter ses på med andra glasögon. Att ha workshops, kurser och annat arbete där jämställdhets- och HBTQ-frågor belyses kan vara en del att vidareutveckla. Att det finns mer att göra vad gäller arbetet mot sexuella trakasserier har blivit uppenbart bl.a. tack vare alla de berättelser som kommit fram i samband med uppropet

#metoo. Vi behöver jobba mer med värderingar och här är även Nackas föreningar en del.

Vi vill vidare på försök undersöka hur intresset och engagemanget för andra typer av fritidsaktiviteter utanför det traditionella föreningslivet ser ut. Fritid är inte bara fysisk aktivitet utan även kreativitet och sammanhållning med andra. Vi föreslår därför ett fritidsbidrag riktat till organiserade icke traditionella fritidssatsningar. På detta sätt kan små nya föreningar få möjlighet att utvecklas. Allting är inte och bör inte heller förbli som det alltid varit. Med ett öppet och nyfiket sinne kan kommunens fritidsutbud få ett spännande tillskott.

Tabell Fritidsnämndens driftbudget

Fritidsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet	0	0	0	0			0	0	-
Anläggningar - hyra och drift	-94 891	-101 990	-101 990	-7 694	-500	-500	-110 184	-8 194	8,0
Kundval eller check	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Verksamhet	-33 400	-33 998	-33 998	-560	-530	-1 130	-35 688	-1 690	5,0
Nämnd och nämndstöd	-1 148	-1 162	-1 162	0	0	0	-1 162	0	0,0
Myndighet & Huvudmänna	-8 432	-9 016	-9 016	0	0	0	-9 016	0	0,0
Summa	-137 871	-146 166	-146 166	-8 254	-1 030	-1 630	-156 050	-9 884	6,8

Miljöpartiets Framåtblick

Nacka behöver en öppnare fritid

Människor i alla åldrar har rätt till en varierande, lustfylld och meningsfull fritid. Eget skapande och deltagande i kultur och idrott är viktigt. Nacka behöver fler kostnadsfria och ickekommersiella mötesplatser. Verksamheter som fritidsgårdar, idrottslokaler, replokaler, kaféer, kulturaktiviteter och andra träffpunkter ska vara formade utifrån människors egna villkor.

Unga människor i Nacka är med sin kreativitet och nytänkande en stor och positiv kraft i vårt samhälle. En kreativ fritid som stärker självkänslan och delaktigheten i samhället motverkar utanförskap och ohälsa. I enlighet med Barnkonventionen ska barn och unga i Nacka ha ett verkligt medbestämmande i frågor som rör deras vardag och kommunens framtida utveckling.

Rusta upp Nackas fritidsanläggningar

Idag finns ett stort behov av att rusta upp kommunens fritidsanläggningar och ytor så att de bli mer energieffektiva. Därför vill Miljöpartiet inventera kommunens idrottsanläggningars status för att kunna sätta igång ett omfattande upprustningsarbete.

En växande kommun med ett växande behov av fritid

Nacka kommun växer och är redan i dagsläget i behov av att bygga nya anläggningar och ytor för att matcha efterfrågan av dagens befolkningens mängd och deras behov. Vi vill göra en grundlig undersökning för att se till att tillgång och efterfrågan på fritidsverksamheter matchar så att det exempelvis inte byggs ännu en hockeyrink av gammal

vana, om det egentligen kanske är en curlingbana som kommunens invånare efterfrågar.

Idrottsföreningarna i kommunen har med den verksamhet de bedriver idag redan behov av fler bollplaner och idrottshallar. I takt med att Nacka växer de kommande 20 åren kommer behoven bli ännu större och vi behöver planera för framtidens fritidsarenor redan idag.

Att inrätta spontana ytor för lek och idrott är ett billigt sätt att öka folkhälsan och skapa attraktiva mötesplatser. Vi vill ge nackaborna möjligheter att träna fotboll inomhus vintertid och även ha fler näridrottsplatser för spontanidrott som är tillgängliga för kommuninvånarna som inte deltar i föreningsidrotten.

En tillgänglig och lokal fritid

Miljöpartiet vill främja närhet till fritidsaktiviteter för att minska biltransporter till och från fritidsanläggningar som leder till onödiga klimatutsläpp. Kommunens olika bostadsområden ska ha fritidsanläggningar på nära gång- eller cykelavstånd som barn och unga kan ta sig till på egen hand. Det är extra viktigt att inte minska ner lokala idrottsytor när marken helt plötsligt ökar i värde när vi bygger stad.

Vi vill att varje kommundel ska ha lokala fritidsanläggningar såsom sportplaner som går att värma upp under vinterhalvåret och fritidsgårdar som arbetar aktivt och i samarbete med de närmaste skolorna för att förbättra skolresultatet hos barn och ungdomar och som har öppet även under sommarmånaderna. Vi vill även erbjuda alla barn simskolor utomhus vid kommunens badsjöar under sommarens badsäsong.

Alla invånare i Nacka kommun ska kunna utöva spontana aktiviteter utan att begränsas av ekonomiska resurser eller tillgång till lokaler. Därför ska det finnas upplysta idrottsarenor, utomhusgym och parker för kommunens invånare att tillgå gratis oavsett tid på dygnet och året. Dessa ska dessutom vara lätta att nå med cykel eller kollektivtrafik.

En "fritidsbank" kan underlätta utövandet av olika aktiviteter

Ibland kan möjligheten att kunna delta i olika aktiviteter begränsas av plånboken då utrustning ofta är dyr. Vad gäller barn så måste ju denna även ständigt uppdateras då de växer fort. Miljöpartiet föreslår därmed en utredning av möjligheten till "fritidsbank" där utrustning kan lånas. Att kunna låna utrustning går i linje med den hållbara cirkulära ekonomin och kan dessutom vara ett ypperligt tillfälle att kunna prova på olika aktiviteter. En "fritidsbank" kunde även vara ett bra ställe att låna elcykel och tillbehör som cykelstol och -kärra för att prova på hur det är att cykla med el och klara vardagen på två hjul.

En hållbar och energieffektiv fritid

Under några år har energiförbrukningen i kommunens fritidsanläggningar minskat men inte till den nivå Miljöpartiet önskar och det krävs åtgärder för att komma till rätta med orsakerna. För att kunna nå klimatmålen som Riksdagen har fastställt måste tren-

den brytas och energiförbrukningen minskas oavsett volymökning. En minskad energiförbrukning innebär också minskade driftskostnader. Merkostnaden för att bygga energieffektiva idrottshallar är marginell och sparas in redan efter ett par år. Tyvärr görs inte detta då det saknas en strategi och det finns även bristande kunskap och erfarenhet om hur miljökrav ställs. Stora besparingar kan göras både ekonomiskt och miljömässigt genom att som Miljöpartiet föreslår anställa en klimat- och miljödirektör med det övergripande ansvaret för kommunens hållbarhetsarbete.

Konstgräsplaner är populärt i Nacka och vi välkomnar att kommunen nu gör en översyn över de befintliga konstgräsplanerna i Nacka. Det är granulatet och inte själva konstgräset som är problemet med dessa planer och de behöver därför skötas och underhållas så att granulatet inte försvinner ut i naturen. Vi vill också redan nu förbereda så att alla konstgräsplaner i kommunen har värmeslingor och kan kopplas till en klimatsmart värmekälla, exempelvis solvärme.

En jämställd och HBTQ-vänlig fritid

Vad flickor och pojkar väljer att ägna sig åt för fritidsaktiviteter skiljer sig fortfarande åt och är betingat av traditionella könsroller vi lär oss som barn. Miljöpartiet är ett feministiskt parti som anser att jämställdhet mellan könen är en grundförutsättning för ett hållbart och demokratiskt samhälle och vi ifrågasätter starkt de könsroller som barn och unga formas in i.

Miljöpartiet vill främja en lika och rättvis fördelning i ekonomiska resurser mellan flickor och pojkars fritidsaktiviteter. Miljöpartiet anser det ändå vara fel att öronmärka pengar till fritidsaktiviteter utifrån en föreställning om könens olika preferenser. Vi vill aktivt arbeta för att barn väljer fritidssysselsättning utifrån intresse och inte utifrån normerande förväntningar.

För unga HBTQ-personer är behovet av mötesplatser stort, platser där de kan vara sig själva och möta andra i samma situation. Vi vill att alla kommunens fritidsgårdar och föreningar som arbetar med ungdomar ska utbildas i HBTQ-frågor.

Vi vill att kommunen anlitar en jämställdhetskonsult som tar fram en strategi för hur vi kan uppmuntra föreningar att sträva mot en jämn könsfördelning i medlemstal och arbeta HBTQ-vänligt i verksamheten. Vidare bör det utredas vilken typ av aktiviteter som erbjuds i kommunens olika områden då även socioekonomisk och kulturell bakgrund styr våra fritidsvanor. Det finns även ett behov av tillgång till könsneutrala omklädningsrum utöver de traditionella omklädningsrum som finns idag.

En gemensam fritid

För att Nacka ska kunna uppnå en tillgänglig, hållbar och jämställd fritid krävs tydlighet kring kommunens satsningar. Det krävs mod att gå före och förändra och ödmjukhet att ta till hjälp – utifrån och inifrån, från experter och invånare.

Idag är den kommunala politikens överhängande mål att på ideologisk grund göra sig av med den gemensamma driften, och i längden också ägandet, av alla verksamhets-

lokaler. Detta är direkt skadligt för politikens möjligheter att förbättra situationen i frågor gällande fritidens tillgänglighet, hållbarhet och jämställdhet.

Miljöpartiet ser inget fel i att låta duktiga, ansvarsfulla entreprenörer driva den kommunala verksamheten om fördelar med detta kan påvisas. Vi anser det dock inte mer än rimligt att kräva att syftet med att driva verksamheten ska vara att ständigt öka kvalitén genom att förbättra tillgängligheten, hållbarheten och jämställdheten – oavsett om det är kommunen själv eller en privat aktör.

Kulturnämnden

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet välkomnar att Nacka kommun utökar sin musikskoleverksamhet till att bli en kulturskola, något Miljöpartiet drivit i flera år. Den föreningsgala som föreslås är också ytterligare ett steg mot Miljöpartiets förslag om en föreningsdag och därmed ett steg i rätt riktning.

Eftersom Miljöpartiet väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även *utöver* Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 300 tkr vuxenkulturprojekt
- ❖ Ökad ram 350 tkr fristadsförfattare

I en stad finns kultur för alla åldrar. Kulturen skänker upplevelser, får oss att tänka och ger lust att skapa. Därför vill vi satsa på kultur för *alla* människor som bor i Nacka, inte enbart för barn och ungdomar. Vi tillför 300 tkr för vuxenkulturprojekt, medel som kan sökas direkt hos kulturenheten istället för via kommunens kulturhus.

Miljöpartiet vill att Nacka kommun ska bli fristadskommun och tillför nämnden 350 tkr för detta ändamål. En fristadsförfattare är en person som bjudits in av en svensk kommun på grund av att hen förföljs i sitt hemland. I Sverige får författaren en fristad under två år för att kunna leva och fortsätta sitt skrivande arbete i trygghet. Nacka kommun ska ansluta sig till den internationella organisationen ICORN:s fristadsprogram för att hjälpa författare i behov av skydd. Kommunen förbinder sig att, under två år, varje månad betala ut ett stipendium till fristadsförfattaren samt stå för författarens bostad. Inom ramen för detta tillsätts en fristadskoordinator.

Miljöpartiet välkomnar det förslag till satsning som Alliansen gör på Kulturskolan med en kulturskolecheck till barn och unga, något vi efterfrågat i våra tidigare budgetar. Barn och ungdomar ska, oavsett familjens inkomst och bostadsort, ha möjlighet till eget skapande och chans att spela instrument, sjunga, dansa, filma, slöjda, måla, skriva eller spela teater på fritiden.

Tabell Kulturnämndens driftbudget

Kulturnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Anläggningar - hyra och drift	-41 009	-41 554	-41 554	-500	0	0	-42 054	-500	1,2
Kundval eller check	-37 243	-39 509	-39 509	-1 150	-2 111	-2 111	-42 770	-3 261	8,3
Verksamhet	-43 604	-43 934	-43 934	-100	-100	-750	-44 784	-850	1,9
Nämnd och nämndstöd	-751	-758	-758	-400	0	0	-1 158	-400	52,8
Myndighet & Huvudmänna	-8 507	-9 370	-9 370	700	0	0	-8 670	700	-7,5
Summa	-131 114	-135 125	-135 125	-1 450	-2 211	-2 861	-139 436	-4 311	3,2

Miljöpartiets Framåtblick

Kulturens kraft och möjligheter

Konstnärliga uttryck är en spegling av samhället och hjälper oss att förstå vår samtid och historia. För att ny konstnärlig mark ska brytas måste det finnas konstnärlig frihet. Konsten kan därför inte helt lämnas till marknadens villkor. Kulturpolitiken måste skapa förutsättningar för konstnärligt oberoende. Därför anser vi att kulturen ska stå fri från både partipolitik och kommersiella intressen.

I vardagen är offentliga platser som bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Betydelsen som ett bibliotek har för platsen, individen och samhället är närmast ovärderlig.

Vi vill ha mer kultur i skolan. Miljöpartiet vill stärka samspelet mellan lärare och kulturlivet och ge konstnärer och kulturarbetare mer utrymme i barn och ungas vardag. Alla barn och ungdomar ska oavsett familjens inkomst och bostadsort ha möjlighet till eget skapande och ha chans att fylla sin fritid med kultur.

Miljöpartiet vill att Nacka planeras utifrån kulturen och att våra offentliga miljöer smyckas av mer konst. Vi vill även öka konsumtionen av kultur istället för varor och därför satsa på mer kreativa och kulturella näringar i kommunen.

Diskriminering av människor på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck står i strid med den grundläggande principen om alla människors lika värde och rättigheter. För att skapa ett öppet och inkluderande Nacka, fritt från diskriminering behöver normer kunna ifrågasättas, mångfalden synliggöras och fördomar bemötas öppet. Det är ett arbete som behöver bedrivas inom alla delar av samhället. Kultursektorn är en viktig arena för diskussion, påverkan och förändring.

Bygg ett mänskligt och hållbart Nacka

Kulturen ska finnas där människor är. Det innebär att vi ska ha nära till kulturverksamheter, oavsett var vi bor. Men det innebär också att vår närmiljö ska förse med konst. Miljöpartiet vill att en procent vid ny-, om- och tillbyggnader ska gå till att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.

Platsspecifik offentlig konst kan spela en viktig roll i stadsutveckling och för att lyfta försummade områden. Miljöpartiet vill ha mer konst i lokalsamhället, därför vill vi lyfta fram lokala konstnärer och ge medborgarna stort inflytande över vilken typ av

konst som väljs för just deras område. Det är viktigt att en mångfald av uttryck och röster eftersträvas.

Miljöpartiet vill ta ett helhetsgrepp om livsmiljön när Nacka skapar stad. Samtidigt som staden förtätas behövs det fler mötesplatser för kulturella aktiviteter och upplevelser. Det är viktigt att kommunen gör insatser för att öka möjligheten för Nackas invånare att påverka hur dessa områden utvecklas. En viktig utgångspunkt är att sträva efter ett brett deltagande hos olika grupper och att nå ut även till dem som i dag saknar resurser för att delta i eller saknar erfarenhet av organisationslivet. Kulturen utgör en viktig demokratisk mötesplats där olika samhällsåskådningar bryts mot varandra och där förutsättningar för tillit och respekt skapas. Möjligheten att påverka stadens förtätning främjar demokratisk inkludering. Möjligheten till en meningsfull fritidssysselsättning och tilltalande och intressanta boendemiljöer är avgörande inte bara för den enskildes välmående utan också för känslan av egenmakt och engagemang.

Det behövs en kultursamordnare i Nacka

Miljöpartiet anser att en tjänst som kultursamordnare skulle göra stor skillnad för våra barn och ungdomar, men också för de vuxna. En kultursamordnare skulle kunna vara länken mellan skolan och de statliga medlen som finns inom ramen för skapande skola. Vi vill ge Kultur- respektive Arbets- och företagsnämnden i uppdrag att omfördela arbetsuppgifterna för tjänstepersonerna så att en medarbetare blir kultursamordnare. Kultursamordnaren kan även vägleda kulturarbetare i den snåriga kulturstödsdjungeln och på så sätt skapa mer kultur till barn, ungdomar och vuxna.

Mer kultur i skolan

Skolan är en viktig kulturbärare och alla elever ska ha rätt att kunna utöva olika sorters kultur och konstarter inom ramen för skolans undervisning. Intresse för kulturupplevelser och eget skapande grundläggs oftast i skolan. Det är i skolan som vi först tillåts upptäcka helt nya världar som vi tidigare inte visste fanns. Kommunen bör stödja skolan så att fler kulturaktiviteter når eleverna.

Miljöpartiet vill ha mer kultur i för-, grund- och gymnasieskolan. Vi vill stärka samspelet mellan lärare och kulturlivet samt ge kulturarbetare som musiker, skådespelare, bildkonstnärer, poeter och andra mer utrymme i barnens vardag.

Kultur är viktigt för alla åldrar

Miljöpartiet vill öka stödet till vuxenkultur genom att låta ickekommersiell vuxenkultur få samma låga hyrestariff som barn- och ungdomsinriktade kulturverksamheter i kommunens kulturhus.

Kultur- och musikskola med låga trösklar

För de barn som vill ska det finnas kultur- och musikskolor i kommunens alla delar. Målet är att varje barn som vill ska kunna gå på kultur- och musikskolan och få plats på just det instrument eller område som de själva vill lära sig. Vägen för att nå dit går genom låga avgifter och fler lärare. Barn och unga ska vara delaktiga i utformandet av kursutbudet i kulturskolan.

Nacka kommun behöver utöka sin musikskoleverksamhet till att bli en kulturskola. Kulturpengen behöver "centraliseras" igen och Nacka kommuns blivande kultursamordnare samordna, möjliggöra och tillgängliggöra kultur för barn och ungdomar. Miljöpartiet ser det som ett sätt att investera inför framtiden då barn som deltar i kulturverksamhet främjas till ett innovativt och kreativt tänkande vilket kommer att krävas för att ställa om samhället till ett grönt sådant. Det är även viktigt att hålla taxorna nere så att tröskeln för deltagandet minimeras.

Bibliotek utan kommersiella mål

Biblioteken ska vara fritt tillgängliga och inte drivas av kommersiella mål. Vi vill riva upp beslutet att låta entreprenörer driva vår kommuns folkbibliotek. Tills detta händer vill vi bevaka utvecklingen av hur driften sköts på vår tre folkbibliotek som drivs av entreprenörer och bidra till en fortsatt bra biblioteksverksamhet genom att öka ramen för medieinköp och påskynda digitaliseringen av biblioteken.

I vardagen är offentliga platser som bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Betydelsen som ett bibliotek har för platsen, individen och samhället är närmast ovärderlig. Kista bibliotek fick förra året utmärkelsen "Världens bästa bibliotek" samt "Årets bibliotek" och har sedan de flyttade in i sina nya lokaler tredubblat antalet besökare och kraftigt ökat utlåningen av böcker. Biblioteket ger utrymme även åt andra skapandeverksamheter och samtal och har förutom bibliotekarier även pedagog och producent hos sig. Stora luftiga lokaler bjuder på studieplatser, spontanhäng, ateljé för barn, scen och massa böcker såklart. Varje vecka anordnas det ateljéklubb för barnen, filmvisning, sagostunder på olika språk och kreativ verkstad. Det finns även en scen och ett ljudisolerat rum perfekt för musik/podcastinspelning. Kista är ett utmärkt exempel på hur ett bibliotek kan utvecklas och bli en verklig mötesplats oavsett ålder, språklig härkomst och socioekonomisk bakgrund och är en inspiration för Nackas bibliotek.

Gör museet HAMN till en inkluderande kulturarvsaktör

Kulturarv omfattar både materiella och immateriella lämningar liksom historiska och nutida föreställningar om dessa. Kulturarv är aldrig något fast utan skapas och används för olika syften. Både gemenskap och konflikter kan uppstå när föremål, platser eller händelser lyfts fram som ett viktigt kulturarv. Den som kan göra anspråk på historien, kan göra anspråk på framtiden. Arbetet med att bevara vårt kulturarv ska utgå från jämställdhet, normkritiska perspektiv och mångfald.

Miljöpartiet anser att kulturarv ska skapa gemenskap och öppenhet i vårt gemensamma samhällsbygge. Därför är det viktigt att kulturarvet är inkluderande, d.v.s. att alla i Nacka känner att de är en del av kulturarvet. Det är ett viktigt arbete att tillgängliggöra kulturarvet för medborgarna och museet HAMN är där kommunens viktigaste aktör. Museet HAMN ska lyfta fram och vara en sammanhållande kraft i kommunens kulturarvsarbete. Museet ska få ett utökat uppdrag att arbeta med kommunens kulturarv, både det materiella och det immateriella, utifrån jämställdhet, normkritiskt perspektiv och mångfald. Vi vill att museet ska ha ett aktivt arbete gentemot alla Nackas skolor för att kommunens elever ska kunna ta del av museets utställningar och andra

verksamheter. Hembygdsgårdarna i Nacka är också betydelsefulla för det långsiktiga kulturarvsarbetet, särskilt då med det lokala närområdets historia i fokus. I museet HAMNs utökade uppdrag ingår också att samverka med Nackas hembygdsgårdar.

Miljöpartiet vill att kommunens museum HAMN ska drivas av kommunen istället för att låta en entreprenör sköta verksamheten. Vi vill riva upp beslutet att lägga ut museets drift på en entreprenör. Tills detta händer vill vi bevaka utvecklingen av hur museet sköts.

Fri entré för alla barn och unga till kommunens museum

Bibliotek, museer och arkiv är viktiga för det livslånga lärandet. Fri entré för barn och unga till Nacka hembygdsmuseum, Olle Nymans ateljé och Museet HAMN är därmed en självklarhet. Dessutom vill vi att museernas skolprogram eller liknande som riktas mot Nacka kommuns förskole- och grundskoleelever ska subventioneras av kommunen och helst vara avgiftsfria för skolorna.

Feministisk och jämställd kultur

Miljöpartiet står för en feministisk kulturpolitik. Det innebär att förutsättningar ska ges för att alla ska få möjlighet att utveckla sin skapande förmåga och vara aktiva deltagare i kulturlivet. Kvinnors och mäns berättelser och erfarenheter ska likvärdigt belysas, gestaltas och representeras inom kulturens alla områden. Det är därför viktigt att integrera ett jämställdhetsperspektiv i kommunens kulturverksamheter.

Fritids- och kulturnämnden får i uppdrag att bedriva ett utvecklingsarbete för jämställdhetsintegrering i syfte att kulturverksamheterna inom kommunen ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen.

Alla människor, oavsett ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, livsåskådning, social, etnisk och kulturell bakgrund eller funktionsvariation, ska ha rätt att på likvärdiga villkor kunna delta i vårt kulturliv. Fördomar, stereotypa normer och socioekonomiska skillnader står i dag i allt för stor utsträckning i vägen för detta mål. Därför anser Miljöpartiet att insatser ska prioriteras för att alla människor ska beredas fullt tillträde till vårt gemensamma kulturliv. Stereotypa normer och föreställningar ska inte få utgöra hinder för individens möjligheter att utöva sina kulturella rättigheter. Därför bör kommunens kulturpolitik ifrågasätta etablerade normer och vara öppen i sina bedömningar.

Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att främja en lika och rättvis fördelning av kommunens resurser mellan flickors och pojkars kulturaktiviteter. Vidare ska direktören arbeta aktivt för att barn ska välja aktivitet utifrån intresse och inte utifrån normerande förväntningar.

HBTQ-certifiera Nackas bibliotek

Miljöpartiet vill att Nackas bibliotek ska vara HBTQ-certifierade. Certifikatet ska garantera att biblioteken arbetar strategiskt för en god arbetsmiljö och ett respektfullt bemötande utifrån ett HBTQ-perspektiv. Personal ska utbildas, informationsmaterial och styrdokument ska gås igenom och revideras. För att bli certifierade måste ett antal

kriterier uppfyllas; kunskapsnivå hos anställda, aktivt arbete för att skapa en öppen och inkluderande arbetsplats, respektfullt bemötande samt ett kontinuerligt arbete för att upprätthålla standarden och planlagd kvalitetsgenomgång. I upphandlingar av bibliotekens drift ska krav på HBTQ-certifiering ställas.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljöpartiets förslag

Eftersom Miljöpartiet väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning gröna bullerskydd
- ❖ Grön skatteväxling för bygglovstaxan
- ❖ Att kommunen går vidare med sänkningen av p-normen och börjar tillämpa helt flexibel p-norm i de områden som ingår i Nacka stad

Att arbeta med buller – och ljud – är viktigt för att en stad ska vara en god levande- och boendemiljö. Buller kan dämpas och andra ljud kan lyftas tack vare gröna väggar. Vi vill därför utreda hur växtbeklädda bullerskydd kan användas i Nacka, bl.a. kring vägar och idrottsplatser. Väggarna är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem tar hand om dagvattnet och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna. Ett utmärkt exempel på hur vi planerar stad där ekosystemtjänsterna får ta plats!

Grön skatteväxling innebär att sådant som är miljöfarligt beskattas hårdare än klimat- och miljövänligare alternativ och är ett ekonomiskt styrmedel som vi kan använda oss av även i Nacka, särskilt i den expansiva byggnadsfas vi nu är inne i. Genom att införa grön skatteväxling inom bygglovstaxan kan vi lyfta goda exempel på byggnadsteknik samtidigt som skattetrycket flyttas till sätt att bygga på som innebär stor naturresursförbrukning och miljöförstöring. I Nacka står bostäder och lokaler för drygt en tredjedel av kommunens energiförbrukning och den måste ner om vi ska nå klimatmålen. För att få fart på och stimulera ett hållbart byggande i kommunen föreslår Miljöpartiet att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passiv- och minienergihus framtagna av energimyndigheten helt slopas. Vårt förslag är helt kostnadsneutralt för kommunen eftersom förslaget helt finansieras genom högre avgifter för mindre miljövänliga hus.

Den sänkning av p-normen som senast gjorts är välkommen men i de delar som ingår i Nacka stad bör nu nästa steg tas genom att införa en helt flexibel p-norm. Fastighetsägarna bör själva få ta fram och utforma parkeringslösningar som är yteffektiva och ger möjligheter till gatu- och bebyggelselösningar där gång- och cykeltrafik är norm och där mellanrummen kan utnyttjas till lek och sociala aktiviteter. Vi vill att marknaden får bestämma och att den som önskar bygga ett hus med väldigt få p-platser ska

ha rätt att göra det. En hög p-norm är inte hållbar och dessutom kostsam eftersom p-platser ofta måste sprängas ned i garage under mark.

Tabell Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftsbudget

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftsbudget (tkr) Verksamhet	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Projekt	-1 999	-2 448	-2 448	0	300	300	-2 148	300	-12,3
Nämnd och nämndstöd	-4 039	-2 456	-2 456	0			-2 456	0	0,0
Myndighet & Huvudmänna	-24 563	-27029	-27029	300	-300	-800	-27 529	-500	1,8
Summa	-30 601	-31 933	-31 933	300	0	-500	-32 133	-200	0,6

Miljöpartiets Framåtblick

Vi måste följa upp de lokala miljömålen och andra strategier

Under de senaste åren har strategier och riktlinjer tagits fram och beslutats inom t.ex. cykelsatsningar och hållbart byggande. Lokala miljömål har antagits. Det är nu viktigt att dessa leder till konkreta, verkningsfulla åtgärder som sedan följs upp och utvecklas vidare. Vilken styrande effekt riktlinjerna för hållbart byggande har haft, har inte följts upp och de har inte heller lett till att kvalitativa målvariabler tagits fram för de indikatorer som finns för hållbart byggande. Riktlinjerna som sådana behöver ses över och t.ex. koordineras med kommunens miljömål, samtidigt som en uppföljning görs av tillämpningen av de riktlinjer som beslöts av MSN 2012. Styrningen av införandet och tillämpningen av kommunens miljömål behöver skärpas. Trots att miljömålen antagits av kommunfullmäktige kan konstateras att det hitintills inte har tagits tillräcklig hänsyn till dessa i årets mål- och budgetprocess. Här behövs därför tydligare anges vilka som berörs av respektive mål och hur processerna ska se ut för att miljömålen ska få den behandling i berörda verksamheter som krävs för att uppnå önskad måluppfyllelse. MSN:s verksamhet berörs av många av miljömålen varför detta är viktigt för att målen ska få det genomslag som krävs i verksamheten.

Ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar stadsplanering

Miljöpartiet anser att stadsplaneringens viktigaste uppgift är att skapa socialt och ekologiskt långsiktigt uthålliga samhällen men som även är ekonomiskt hållbara. Vi vill utveckla Nacka för kommande generationer och för att möta kommande utmaningar, bland annat till följd av klimatförändringarna. Vi vill skapa ett humanare, lugnare, grönare Nacka där alla kan trivas och slå rot.

För att möta klimatförändringarnas utmaningar för framtiden vill vi att stadsbyggnad i kommunen ska ske med en övergripande målsättning om ett helt fossilneutralt Nacka år 2045. Detta ställer höga krav på byggnaders och infrastrukturens utformning, på kollektivtrafik och andra trafiklösningar.

Kommunen ska även verka för att det statliga Miljöstyrningsrådets minimikrav tillgodoses i alla stadsbyggnadsprocesser.

Utveckla västra Sicklaön!

Här skapas en helt ny stad. Miljöpartiet vill att det ska bli en ”grön” stad, en förebild för utformningen av framtidens stadsmiljöer. Bebyggelsen ska anpassas till de förutsättningar som landskapet och naturen ger. Gröna sammanhållna områden ska ge utrymme för lek och möten samtidigt som de skapar möjligheter till stadsodling. Det ska vara en hållbar och levande stadsmiljö med en blandning av bostäder, arbetsplatser, mötesplatser och service. Att se till att andelen arbetsplatser ökar i centrala Nacka är en mycket viktig punkt eftersom det ger rusningsrörelser i flera riktningar och ger en jämn belastning och utnyttjande av infrastruktur. Dåligt utnyttjad infrastruktur är mycket kostsam och icke miljövänlig. Vi vill utgå från människornas rörelsemönster istället för bilarnas när vi bygger nytt och ge plats för möten mellan människor och med ett trafiksystem där gång-, cykel och kollektivtrafik är de självklara transportmedlen.

Kollektivtrafiken måste vara med i ett tidigt stadium av planarbetet, så att den kan vara snabb, punktlig, bekväm och den självklara normen för dagligt resande. För Nacka Strand, Kvarnholmen, Finnboda och Saltsjöqvarn är sträckningen av den planerade tunnelbanan inte sådan att den betjänar dessa områden på ett bra sätt. Det är bra att den linbanestudie som Miljöpartiet länge efterfrågat³ nu genomförts i Nacka men denna behöver innefatta en längre sträckning så att även Finnboda, Kvarnholmen och Nacka strand/Bergs gård ingår i denna. Linbana i kollektivtrafiken är ett utmärkt komplement till buss och båttrafiken.

Vi vill att all nybyggnation ska behöva ingen eller mycket liten mängd tillförd energi. Byggnadernas energiförsörjning ska framför allt komma från förnybara energikällor, gärna producerad i eller i närheten av byggnaden. Vi vill se flerfamiljshus i massivträkonstruktioner. Gröna tak och öppen dagvattenhantering blir vanligt förekommande inslag i stadsmiljön. Självklart arbetar vi med och utreder möjliga ekosystemtjänster.

Att arbeta med mellanrummen i staden och ett omhändertagande av allmänt tillgängliga ytor är mycket viktigt för att skapa delaktighet och gemenskap. Det är också viktigt att även arkitekturen ges tyngd, betydelse och placerar Nacka i tiden. Vi har ett kulturarv med vackra industribyggnader att förvalta, men vi måste också visa att vi kan ha en stadsplanering och arkitektursyn som tål framtidens krav på långsiktighet, funktion och kvalitet.

Bygg fler hyresrätter i Nacka

Vi vill bygga fler hyresrätter i Nacka, särskilt i områden där denna boendeform saknas. Vi vill samtidigt motverka att fler hyresrätter omvandlas till bostadsrätter i de mest attraktiva områdena. En kommun med blandade bostads- och upplåtelseformer blir mindre segregerad och mer levande. Nacka har brist på både normalstora hyresrätter och små lägenheter med rimlig hyra som unga och äldre klarar av att betala och det är viktigt att vi får bättre balans i bostadsutbudet.

---

³ <http://www.nvp.se/Arkiv/Artiklar/2012/10/Linbana-bra-for-integrationen/>

När kommunen inte äger mark har vi små möjligheter att påverka vad för bostäder som byggs. På Kvarnholmen äger kommunen ingen mark och där planeras inte en enda av de över 3000 lägenheterna bli hyresrätt. Där har vi förlorat möjligheten att bygga en blandad stad som motverkar segregation. Nacka måste hålla fast vid målet om att en tredjedel av alla nya bostäder i Nacka ska vara hyresbostäder.

Bygg med flexibel p-norm, kommunalt parkeringsbolag och laddinfrastruktur för en hållbar stad

Det krävs en ny syn på parkeringsnorm och bilvägar när centrala Nacka ska förtätas. Stora satsningar på utbyggnad av gång- och cykelbanor och kollektivtrafik är nyckeln till minskat bilberoende. Mer utrymme till bilar leder oundvikligen till fler bilar och det krävs ett helt nytt sätt att tänka för att lösa problemen vi skapat med det gamla sättet att tänka. Vi välkomnar kommunens parkeringspolicy som nu ger möjlighet till lägre p-norm och ger incitament till fastighetsägare att vidta åtgärder som kan leda till att boende helt väljer bort en egen bil. Det vi planerar och bygger de närmaste åren ska fungera i en framtid med helt andra mobilitetsmönster än vad som gäller idag och där allt talar för att såväl bilinnehav som personbilstrafik minskar kraftigt.

Vi vill också starta ett kommunalt parkeringsbolag för att bättre ta kontroll över parkeringssituationen. Kommunen ska också ha det övergripande ansvaret för upp- och utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon.

Sluta subventionera bilar, börja subventionera bostäder

Bilåkandet har under lång tid varit subventionerat på olika sätt och bilen som privat transportmedel är något vi alla vant oss vid. I Nacka har den styrande politiska majoriteten valt att ange ett maxpris för hur mycket nya parkeringsplatser får kosta samtidigt som detsamma konsekvent vägras vad gäller hyresrätter. När bostäder byggs måste dessvärre även de som inte har bil vara med och betala för parkeringsplatser via högre hyror/månadsavgifter. Självklart finns det ett samband mellan pris och efterfrågan och fler och billigare p-platser gör att fler tar bilen. På samma sätt skulle fler och billigare hyreslägenheter leda till att fler kan hyra en egen bostad. Nacka måste ta sikte mot framtiden och sluta subventionera p-platser på bekostnad av bostäder. Vi vill se fler billiga hyreslägenheter – inte fler billiga p-platser.

Spara träden och bergen

Nybyggnation ska i första hand ske på redan hårdgjord eller tidigare utnyttjad mark och kollektivtrafiknära platser. Områden med höga naturvärden ska i möjlig utsträckning bevaras och bebyggelse ske med hänsyn till negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden.

Bergs gård

Att bygga ett nytt bostadsområde vid Bergs oljehamn är ursprungligen ett förslag från Miljöpartiet och det var efter vårt initiativ som avtalet med oljehamnen sades upp. Bergs gård kan bli ett fantastiskt fint område att bo och leva i. Utsikten över havet och den omkringliggande naturen ger förutsättningar för att skapa en boendemiljö utöver det vanliga. Viktigt är då att bebyggelsen ges en utformning och en funktionalitet som

tar till vara dessa förutsättningar, bostäder och andra lokaler som är miljöanpassade, byggda med den senaste miljöteknologin och med en utformning som förhöjer områdets karaktär. Viktigt är också att vi inte som på Kvarnholmen enbart bygger bostadsrätter utan även planerar för hyresrätter. Eftersom det är kommunen som äger hela området vill vi att hälften av alla bostäder där ska bli hyresrätter.

Läget kräver också att kollektivtrafiklösningar väljs som ger en bra och säker förflyttning för dem som bor och arbetar i området. Även här anser Miljöpartiet att en linbana kan vara en attraktiv lösning.

Mer stadsodling i Nacka

När vi planerar det gröna i staden vill vi i högre grad plantera träd och buskar med ätbara frukter och bär. Det är viktigt att det vi planterar är hållbart och har fler användningsområden i det ekologiska kretsloppet. Vid nybyggnation vill vi reservera områden/platser för stadsodling för de boende och utnyttja tak för t ex odling eller som solcellsenergikälla.

Planera Nacka utifrån kulturen

En hållbar livsmiljö utgörs bland annat av kulturarvet och kulturmiljöns betydelse för människor. Kulturarvet i form av platser och byggnader kan återbrukas och sparar då resurser. Miljöpartiet vill införa metoden ”cultural planning” i stadsplaneringen vilket innebär att den kulturella dimensionen i stadsplaneringen ska lyftas fram och värderas. Kulturarvet och kulturmiljön ska ses som en resurs som bevaras men också användas. Offentliga miljöer ska i hög utsträckning smyckas av konst.

Natur- och trafiknämnden

Miljöpartiets förslag

Det är glädjande att flera av de frågor som Miljöpartiet drivit återfinns i majoritetens budgetförslag och vi välkomnar ett införande av hyrecykelsystem, fler offentliga laddstolpar och utvecklade båtförbindelser för nya genvägar över vattnet samt utveckling av Nyckelvikens verksamhet. Även utbyggnaden av Värmdövägens cykelväg etapp 3 är ett steg i rätt riktning vad gäller cykelsatsningar. För de infartsparkeringar som planeras är det viktigt att vi (där sådana kommer i fråga) bygger parkeringshus som är möjliga att bygga om till något annat när behovet av parkeringsplatser tack vare bil-pooler, självkörande bilar och lokala matarbussar i framtiden minskar.

Eftersom Miljöpartiet väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även *utöver* Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 100 tkr projektering strandpromenad Hästhagen-Nackanäs
- ❖ Ökad ram 50 tkr initiering förstudie triangeltrafik Kvarnholmen-Finnboda-Djurgården
- ❖ Ökad ram 300 tkr framtagande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur samt inventering av fruktträd
- ❖ Ökad ram 1 mnkr förbättring av vattenkvaliteten i Järlasjön
- ❖ Ökad ram 1 mnkr projektering för gång- cykelbana längs Saltsjöbadsleden mellan Fisksätra och centrala Nacka samt högt frekventerade skolvägar
- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning av ångbåtsbryggor i Nacka
- ❖ Skapande av Kyrkvikens stadspark

Idag finns det ingen bra väg att gå, jogga eller cykla mellan Hästhagen och Nackanäs. Barnen i Hästhagen är hänvisade till gång- och cykelbanan längs Ältavägen om de komma till skolan i Sickla. Samhällsplanering ska uppmuntra till rörelse men att röra sig utan bil mellan Hästhagen och Nackanäs är en allt annat än munter upplevelse. Ett lite bredare trädäck längs vattnet mellan Hästhagsvägen och Nackanäsbron för gående, joggare och långsammare cyklister skulle bidra till ökad säkerhet för oskyddade trafikanter vilket i sin tur skulle uppmuntra till mindre bilkörning. Miljöpartiet ville se en projektering av denna sträcka för en strandpromenad.

När grönområden i invånares närområde försvinner tycker Miljöpartiet att kommunen kan ta nya grepp. Genom att undersöka möjligheterna till en triangelfärja mellan områdena Kvarnholmen-Finnboda-Djurgården kunde stora grönområden på Djurgården tillgängliggöras för nackabor samtidigt som de från andra sidan skulle få närmare till närservice och Nacka stad. Möjligheter till helt nya strövarområden för rekreation, lek och pedagogisk verksamhet skulle kunna öppna sig. Samtidigt kunde linjen bli ett lyft och en ny Östlig förbindelse som transporterar människor över vattnet i båda riktningar. Om cyklar fick tas med skulle det även kunna öppna för en ny pendelmöjlighet för cyklister och vi skulle få en ny båt i området. Miljöpartiet avsätter 50 tkr för att påbörja en förstudie av triangeltrafik i området.

Det är svårt att överblicka vad som händer med naturen när mark splittras upp i mindre detaljplaner. Därför är det viktigt att identifiera områden med skyddsvärda biotoper på Sicklaön och på ett bra sätt skydda och integrera dessa områden i den bebyggelse som planeras. Dessa områden kan erbjuda nackaborna viktiga ekosystemtjänster och samtidigt vara ett verktyg för att nå Nackas lokala miljömål. Vi vill också särskilt satsa på att förbättra livsmiljöer för Nackas groddjur och säkerställa att det finns livskraftiga populationer även i framtiden. En spridningskorridor för groddjur behöver skapas mellan Nyckelsvikens och Långsjöns naturreservat genom att exempelvis anlägga småskaliga dammar och säkra passager under Värmdöleden. Kommunen behöver också informera alla fastighetsägare om hur de kan bidra till att skapa livskraftiga miljöer för groddjur. Nämnden tillförs 250 tkr för framtagande av en naturvårdsplan samt skydd av groddjur för Västra Sicklaön.

Miljöpartiet tillför också medel för att inventera kommunens fruktträd inför upprätande av en kommunal fruktlista. Att ha en plan för fruktträd som en del av det offentliga rummet är också bra i stadsbyggnadsprocessen.

Vattenkvaliteten i Järlasjön behöver förbättras och nämnden tillförs därmed 1 mnkr.

Menar vi allvar med målen om antalet resor som ska ske med cykel så behöver vi säkra och tillgängliga cykelvägar. En gång- och cykelbana mellan Fisksätra och Värmdövägen längs Saltsjöbadsleden är en sådan sträcka som kunde underlätta vardagspendlingen med cykel och en sådan projektering bör genomföras omgående. För att uppmuntra barn och unga att cykla behöver vi också trygga och säkra gång- och cykelvägar runt våra förskolor och skolor. Att skjutsa dörr-till-dörr är varken bra för klimatet, närmiljön eller hälsan men för att våga skicka iväg barn själva till skolan krävs det säkra skolvägar. Att få bort biltrafiken från skolorna är också viktigt ur säkerhetssynpunkt.

Nacka har flera ångbåtsbryggor i varierande skick. Miljöpartiet vill göra en utredning för att inventera dessa och undersöka om de kan behöva rustas upp.

Miljöpartiet vill skapa Kyrkviksparken, en vacker våtmarksspark där det förorenade regnvattnet från Sickla köpvarter kan renas naturligt på sin väg ner mot Järlasjön. Den centralt belägna Kyrkviksparken med sitt mikroklimat och perfekta söderläge skulle generera enorma värden både socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Tack vare skapandet av en stadspark – något som kommunen och centrala Nacka idag saknar – frigörs även mark närmast Sickla köpvarter som skulle kunna detaljplaneras för bostäder. Investeringen i stadsparken är därmed ingen tillkommande kostnad. Nacka stad behöver icke kommersiella mötesplatser för alla. Miljöpartiet vill se en lösning där endast kollektivtrafik blir tillåten på Järlaleden mellan Planiarondellen och t.o.m. övergångsstället vid Kyrkvikens hållplats.

Tabell Natur- och trafiknämndens driftbudget

Natur- och trafiknämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Gator, vägar, park & naturvård	-188 730	-209 408	-193 746	-9 243	750	-50	-218 701	-9 293	4,4
Nämnd och Nämndstöd	-798	-1 705	-1 705	0	0	0	-1 705	0	0,0
Myndighet & Huvudmanna	-24 781	-23 963	-20 959	0	500	-2 150	-26 113	-2 150	9,0
Summa	-214 309	-235 076	-216 410	-9 243	1 250	-2 200	-246 519	-11 443	4,9

Miljöpartiets Framåtblick

Det regionala trafiknätet

Nacka kommuns trafiksystem är en del av Stockholms läns trafiksystem vilket innebär att kommuninvånarnas trafiksituation i hög utsträckning påverkas av de strategier, riktlinjer och åtgärder som beslutas i övriga länet. Nacka kommun måste därför kontinuerligt samordna sitt framkomlighetsarbete med sina samverkanspartner så att kommuninvånarna oavsett resmål får en godtagbar trafiksituation.

Östlig förbindelse i Nacka

Nacka är helt beroende av en väl fungerande kollektivtrafik och Miljöpartiet välkomnar blå tunnelbanas förlängning till Nacka. Miljöpartiet menar att Östlig förbindelse för bilar inte är förenligt med miljömålen⁴. Vi behöver istället kraftigt bygga ut kollektivtrafiken och arbeta även för en förlängning av tunnelbanan till Orminge samt en förlängning av gröna linjen till Älta. Genom att bygga ut kollektivtrafiken kan det befintliga vägnätet avlastas så att de som verkligen behöver bil kan komma fram på vägarna. För småföretagare, hantverkare, räddningsfordon och bussar behöver verkligen komma fram.

Miljöpartiet har länge efterfrågat en Östlig förbindelse som förbättrar tvärkommunikationerna. Vi har bara en annan syn på kommunikation: Miljöpartiet prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik före biltrafik. Vi behöver en Östlig förbindelse som i första hand transporterar människor – inte bilar.

Att planera samhället efter privatbilism är både dyrt och ineffektivt eftersom bilar tar mycket plats, bullrar och släpper ut avgaser och partiklar. Ökad användning av elbilar kommer visserligen minska både utsläpp och buller men bilarna kommer fortfarande ta mycket utrymme i anspråk. I Göteborg har man långt framskridna planer på att komplettera kollektivtrafiken med en modern linbana, någonting Miljöpartiet föreslog för Nacka redan 2012. Göteborgs linbana kommer kunna transportera 4000 resenärer i timmen till en kostnad av en miljard kronor. Österleden beräknas kosta 18 miljarder kronor, tänk vad mycket linbana och nya färjeförbindelser vi skulle kunna få för de pengarna. Vi skulle ha möjlighet att på ett enkelt och miljövänligt sätt kunna knyta ihop fler kommuner och kommundelar, exempelvis Slussen, centrala Nacka, Boo, Värmdö och Lidingö.

Tvärförbindelser

Tvärförbindelser förenklar livet för många nackaresenärer och nu har tvärbanan kommit till Nacka, vilket innebär att Sickla stationsområdets trafiknod har stärkts upp och i framtiden kommer bli ännu mer attraktiv i och med tunnelbanans framdragning. Även tvärbåtförbindelsen SjöVägen kapar restiden till Lidingö, Frihamnen, Djurgården och Stockholms innerstad.

Det kommer att bli allt viktigare att se till att det finns bra tvärförbindelser för alla de invånare som inte alls kommer att bo eller vistas bredvid tvärbanan, tunnelbanan eller Saltsjöbanan och utbudet på tvärförbindelser både på land och till sjöss behöver utvecklas allt eftersom nya bostadskvarter kommer till.

Bygg gondolbanor i Nacka

Miljöpartiet föreslår en gondolbana som knyter samman t.ex. Nacka strand/Bergsgård, Kvarnholmen Finnboda och Henriksdal med T-banestation/matarbussystem. Denna gondolbana kan bli nödvändig mycket snart eftersom buss- och båttrafiken kanske inte kommer att räcka för kollektivtrafikbehoven. Också när T-banesystemet är

---

⁴ <http://www.nvp.se/Arkiv/Artiklar/2016/03/miljomal-kan-inte-nas-om-osterleden-byggs/>

byggt så kommer gondolbanor att behövas, bl.a. för att få en bra fungerande matartrafik från områdena längs med Nackas norra kust.

Gondol- och linbanor finns i allt fler städer runtom i världen. Senaste exemplet är Göteborg. Gondolbana mellan Nacka Centrum, Bergs gård/Jarlaberg, Nacka Strand, Kvarnholmen och Slussen skulle avlasta det allt hårdare trycket på annan kollektivtrafik och är än mer angeläget under Slussens ombyggnad. Även andra sträckningar, bl.a. gondolbana till Lidingö, skulle tillgodose ett behov av kollektivtrafik. Miljöpartiet föreslår att dessa förslag utreds så snart som möjligt.

Matarbussar för minskad biltrafik i Nacka

Med matarbusstrafik i villaområden några timmar under morgon och eftermiddag på vardagar så kommer trafiksäkerheten vid skolor att bli bättre, bilberoendet att minska och trycket på infartsparkeringarna gå ner. De små bussarna med förslagsvis 10-minuterstrafik stannar bl.a. vid skolor, förskolor och matarbusstationer. Miljöpartiet vill att Nacka kommun samarbetar med landstinget för att starta matarbusstrafik, som också skulle kunna vara en dellösning för att minska biltrafiken under ombyggnaden av Slussen. Möjlighet att söka finansiering via de statliga stadsmiljöavtalen bör undersökas.

Ångbåtsbryggor i Nacka

Miljöpartiet menar att de ångbåtsbryggor i varierande skick som finns i Nacka är en viktig del av en mycket kulturhistoriskt intressant miljö. Många nackabor uppskattar att vistas nära havet och vara ute på sjön eller använda den kollektivtrafik som finns på vatten. Miljöpartiet anser därför att kommunen ska väga utgifterna för olika upp-rustningsalternativ mot möjligheterna till framtida utbyggnad av kollektivtrafik på vattnet. Gamla ångbåtsbryggor, t.ex. i Nyckelvikens naturreservat, kan även dra nytta av en bra tillgänglighet från sjösidan.

Fler måste cykla, gå och springa

Nacka kommun är en av de kommuner som har högst bilinnehav i Stockholms län. I samband med att vårt invånarantal växer så kommer det att bli allt trängre på vägarna. För att klara miljö- och klimatmålen behöver andelen gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer öka för att erhålla ett trafiksystem som fungerar tillfredsställande. Ett ökat gående har även positiva effekter på miljön och folkhälsan. En bra infrastruktur för gående kan också leda till att andelen kollektivtrafikresenärer ökar, eftersom många kollektivtrafikresor startar upp och avslutas med gångtrafik.

Miljöpartiet välkomnar att Nacka kommun nu planerar för låncyklar, något vi föreslog 2012.⁵ Allt fler väljer att cykla till och från jobbet och lämnar därmed bilen hemma och bidrar till minskade klimatutsläpp samtidigt som det frigör ytor till bostäder, parker och cykelvägar. För att fler ska välja att cykla och gå krävs det politiska prioriteringar. Cykelvägarna måste bli bättre och säkrare, få mer plats och byggas ut.

---

⁵http://infobank.nacka.se/Handlingar/Kommunfullmaktige/2012/20120910/Inkomna_interpellationer_motioner_2012-09-10/Motion_Lanecyklar_MP.pdf

Alliansen vill bygga ut cykelbanorna i Nacka kommun enligt Cykelplan 2014. Miljöpartiet ställer sig bakom planen för att skapa bra förutsättningar för nackaborna att kunna cykla. Däremot vill Alliansen dra ut på processen ända fram till år 2030, medan vi vill göra storsatsningar på cykelbanor redan nu. Detta är särskilt viktigt för barn som behöver säkra skolvägar för att inte vara beroende av att bli skjutsade med bil.

Naturen måste värnas och skötas

En viktig princip i en politik för hållbar utveckling är att all verksamhet ska ske med hänsyn till naturen och anpassas så att livet och dess mångfald inte hotas. Det är därför viktigt att verksamheter i Nackas naturreservat inte ska få ske på bekostnad av avsikten med reservaten och dess naturmiljö. Det innebär bl.a. att reservaten inte naggas i kanten av andra intressen, som t.ex. marinor. I bildandet av naturreservat har tyvärr andra intressen än de som NTN ansvarar för ofta varit för starka.

Även naturen som inte ingår i naturreservat måste tas hand om bättre i den framtida planeringen. Inför kommande förtätningar föreslår Miljöpartiet att det tas fram en naturvårdsplan för all natur som inte ingår i naturreservat.

Vatten är vårt viktigaste livsmedel

Vatten behövs för allt liv. Vatten är också en av Nackas största tillgångar. Nackas sjöar och vattendrag är fulla av miljöskadliga ämnen och näringsämnen, som till stor del kommer med dagvattnet.

Miljöpartiet vill se mer gröna tak och annat naturligt omhändertagande av dagvatten istället för mekanisk rening. Vi vill inte ha en reningsanläggning av dagvatten i Kyrkviken utan vill att dagvattnet ska renas naturligt på sin väg ner mot Järlasjön.

Då ansvaret för Nackas vatten nu förvaltas i ett kommunalt bolag behöver vi som ägare ge detta bolag tydliga krav om miljöhänsyn så att det aldrig är någon tvekan i valet mellan ekonomisk kostnad och långsiktigt hållbar kostnad. Sandasjön är Nackas enda reservvattentäkt och beslut att öka dess uttagskapacitet och distributionsmöjligheter finns nu tack vare en motion från Miljöpartiet.

Mer återvinning och återanvändning i Nacka

Genom Nacka vatten och avfall AB har vi nu möjlighet att via taxor utveckla verksamheten. Då bolaget är kommunalt finns tillfälle att ge det i uppdrag att arbeta för miljövänliga och långsiktigt hållbara lösningar eftersom ekonomisk vinstmaximering inte är ändamål för kommunala bolag. En stad ska sträva efter att lämna ett så litet ekologiskt fotavtryck som möjligt – även vad gäller förbrukningsmaterial. Det har vi dessutom som lokalt miljömål i form av ett konkret mål om minskad mängd hushållsavfall per invånare.

I ett grönt Nacka effektiviserar vi avfallshanteringen och sluter kretsloppen. Miljöpartiets motion med förslaget att fler avfallsfraktioner än matavfall och ”brännbart” samlas in direkt vid småhusen har antagits av Kommunfullmäktige. Att erbjuda avfallskärl med flera fack för sortering ”hemma vid grindstolpen” är självklart i ett Nacka med många en-, tvåfamiljs- och fritidshus. Precis som med matavfallsåtervinningen kan

deltagande vara frivilligt men med en kraftig rabatt på avfallstaxan, t.ex. via den ”gröna skatteväxling”⁶ vi föreslog 2013.

De återvinningsstationer som idag finns i kommunen för privatpersoner bör kunna nyttjas även av förskolor och skolor som ett inslag i den pedagogiska verksamheten där förskolepersonalen tillsammans med barnen återvinner olika material.

Miljöpartiet ser gärna att avtal sluts med närliggande kommuner om möjlighet att få tillgång till deras återvinningscentraler. Ur ett miljö- och tillgänglighetsperspektiv bör medborgarna ha rätt att åka till närmaste återvinningscentral oavsett var den är belägen.

Den planerade kretsloppsparken i Kil är mindre tillgänglig för många nackabor. Vi vill att också boende i centrala Nacka får lätt tillgängliga återanvändnings-verksamheter i linje med den cirkulära ekonomi som Miljöpartiet förespråkar.

Socialnämnden

Miljöpartiets förslag

Det är glädjande att Miljöpartiets satsning på personalen från förra årets budget nästan helt återfinns i majoritetens budgetförslag och att den utbildningsplan för att höja personalens kompetens inom neuropsykiatriska funktionsvariationer som Miljöpartiet efterfrågade förra året nu är upprättad. Eftersom Miljöpartiet väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även *utöver* Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 2 mnkr till förebyggande åtgärder och tidiga insatser
- ❖ Ökad ram 4 mnkr för personalomkostnader
- ❖ Ökad ram 750 tkr överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Miljöpartiet vill tillföra 2 mnkr till arbetet med förebyggande åtgärder och tidiga insatser och utveckla samarbetet med idéburna organisationer så att människor med missbruksproblem får den hjälp de behöver.

Det är en fortsatt pressad situation inom Socialtjänsten med bl.a. hög personalomsättning. Förutom att rekryteringsprocesser i sig är ekonomiskt kostsamma så leder alltför stor personalomsättning till oro både i personalgruppen och för de personer som behöver socialtjänstens hjälp och stöd. I arbetet med utsatta människor är det viktigt med kontinuitet i personalen. I en kommun som strävar efter att vara bäst krävs det ytterligare satsningar för att dels behålla personal men även för att kunna nyrekrytera. Det är glädjande att Miljöpartiets satsning på personalen från förra årets budget nästan

---

⁶http://infobank.nacka.se/handlingar/Kommunfullmaktige/2013/20130923/Inkomna_motioner_int_erpellationer_enkel_fraga/Motion_Gr%C3%B6n_skattev%C3%A4xling_inom_avfallstaxan_MP.pdf

helt återfinns i majoritetens budgetförslag, men vi menar att det inte räcker. Istället för att sänka skatten ligger vår satsning för ökade personalomkostnader kvar även i år. Detta eftersom vi behöver arbeta för fler socialsekreterare, fler assistenter som kan avlasta och arbeta administrativt och högre löner för att behålla erfarna socialsekreterare. I en kommun som växer behöver socialtjänstens utrymme i stadshuset dessutom öka, något vi tar upp under kommunstyrelsens text i detta budgetförslag. Personalen måste kunna vara trygg i att ha en fysisk arbetsplats när de kommer till arbetet, det måste finnas tillräckligt många "tysta rum" att föra samtal i och det behöver finnas gemensamma ytor att mötas under arbetsdagen, som lunch- eller fikarum.

Den 2 januari 2018 träder en ny lag i kraft när det gäller samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Den nya lagstiftningen syftar till att säkerställa en trygg, säker och smidig övergång från slutna vård till öppen vård och omsorg så att personer som vårdas i slutna hälso- och sjukvård inte ska behöva stanna på sjukhus längre än nödvändigt.

Tabell Socialnämndens driftbudget

Socialnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut	Budget	Prognos	Förändring			Budget	Skillnad budget	
	2016	2017	2017 T2	Volym	Alliansen	MP	2018	2017 och 2018	
Verksamhet								tkr	%
Barn och unga (IFO)	-89 470	-103 783	-104 958	-6 455	0	0	-110 238	-6 455	6,2
Vuxna 19-64 år (IFO)	-46 649	-45 229	-40 930	-1 590	0	0	-46 819	-1 590	3,5
Personer med funktionsnedsättning	-418 963	-445 548	-431 640	5 130	-3 031	-3 031	-443 449	2 099	-0,5
Gemensam socialtjänst	-3 377	-8 317	-7 000	766	-647	-2 647	-10 198	-1 881	22,6
hemsjukvård enl. lagen om utskrivningsklara	0	0	0	0	0	-750	-750	-750	-
Myndighet & Huvudmänna	-103 572	-112 169	-122 334	0	-3 500	-7 500	-119 669	-7 500	6,7
Nämnd och nämndstöd	-11 714	-2 766	-1 905	0	0	0	-2 766	0	0,0
Summa	-673 745	-717 812	-708 767	-2 149	-7 178	-13 928	-733 889	-16 077	2,2

Miljöpartiets Framåtblick

Sextimmarsförsöket

För att studera effekten på socialtjänsthandläggarnas hälsa och sjukskrivning vill Miljöpartiet starta en fokusgrupp. Deltagarna i fokusgruppen skulle få 6-timmars arbetsdag. Denna grupp skulle sedan jämföras med en annan grupp som arbetade nuvarande ordinarie arbetstid för att se den reducerade arbetstidens påverkan på de olika variablerna.

En översyn över hur det gick vid nämndförändringarna

Mot bakgrund av att ansvaret för olika grupper av individer delades upp på olika kommunala nämnder skulle en uppföljning av denna ansvarsuppdelning behövas. Detta är särskilt viktigt då det är av stor betydelse att individer får rätt hjälp så att ingen riskerar att falla mellan stolarna.

En socialt omtänksam kommun

Nacka kommun ska vara en kommun där vi tar hand om varandra och tillgodoser våra invånares olika sociala behov. Miljöpartiet vill att socialomsorgens verksamhet i Nacka ska vara av god kvalitet, med god service och rättssäker handläggning. Vi vill ha en socialtjänst som bygger på forskning och beprövad erfarenhet.

Säkra utbildad vårdpersonal i Nacka

Miljöpartiet vill säkra fortsatt rekrytering av utbildad vårdpersonal och ställer sig bakom Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) rekommendationer att anta ett samverkansavtal om Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom vårdområden på högskolenivå.

Stärkt arbete för utsatta barn och unga vuxna

Under året har antalet barn i behov av stöd ökat stort. Det gäller framför allt anmälningar av barn som bevittnat våld. Nacka har i flera undersökningar visats ligga dåligt till när det gäller unga och deras liberala syn på och användning av narkotiska medel. Miljöpartiet tycker det är oroväckande och vill prioritera arbete med att hjälpa och stödja utsatta barn, unga vuxna och familjer.

Det är viktigt att jobba förebyggande och uppsökande när det gäller utsatta barn och unga eftersom dessa familjers problem ofta är komplexa och kostsamma för socialtjänsten. Miljöpartiet vill att Socialtjänsten ska bli mer inriktade på att hjälpa barn tidigare, detta blir bättre för både barnen och anhöriga och är både socialt och ekonomiskt hållbart för kommunen.

Vi ser även hur fler stannar hemma och inte kommer iväg till skolan och fokus och tidiga insatser för denna grupp behövs därmed. Det är därför viktigt att arbeta både förebyggande och nämndöverskridande. Det finns en stor vinst i att den verksamhet som ska hjälpa barn och ungdomar finns i deras närhet, som skola och fritidsgårdar, idrottsverksamhet m.m.

Fokus på gemensamt ansvar och samverkan för barn och familjer i behov av stöd

Miljöpartiet accepterar aldrig att barn och familjer i behov av stöd ska falla mellan stolarna i kommunens olika verksamheter. Vi vill prioritera det förebyggande arbetet mot missbruk och vi vill stärka föräldrarnas roll som förebilder för ungdomar med missbruksproblematik och minska våldet bland unga.

För att fånga upp barn och unga som har det svårt krävs ett aktivt samarbete mellan elevhälsan, föräldrar, primärvården, ungdomsmottagningen och psykiatrin. Samarbetet mellan skolan och socialtjänsten är särskilt viktigt. Miljöpartiet vill att det ska finnas ungdomsmottagningar och familjecentraler i fler av Nackas bostadsområden och en bättre utbyggd elevhälsovård. Det behövs fler kuratorer och vuxna i barnens närhet, för att upptäcka och förhindra psykisk lidande. Om utsatta barn inte får stöd och hjälp i tid så kan det i värsta fall leda till oförmåga att förhindra självmord.

Erbjud arbete och sysselsättning till unga med funktionsvariationer

God hälsa, social samvaro och stimulerande aktiviteter är viktigt för att uppleva mening och sammanhang. Vår ambition med omsorgen är att förbättra möjligheterna till god hälsa, ge ökad livskvalitet, kontinuitet och trygghet för människor med funktionsvariation.

Miljöpartiet vill att kommunen ska erbjuda arbete till unga vuxna med funktionsvariation. Arbetsplatser kan finnas både inom kommunal och privat verksamhet. Vi vill att kommunen stöttar och informerar privata arbetsgivare om funktionsvariationer i arbetslivet och upplyser arbetsgivaren att en nedsättning kan bli till en fördel i verksamheten. Exempelvis innebär inte en neuropsykiatrisk diagnos automatiskt att individen inte klarar av att arbeta, däremot kan individen behöva ett särskilt stöd.

Ökade resurser inom beroendeheten

Missbruk orsakar samhället enorma kostnader och drabbade individer ett stort mänskligt lidande. Personer i missbruk har precis som alla andra rätt till bästa möjliga vård.

Miljöpartiet vill ge ökade resurser till förebyggande insatser och till stödinsatser för personer med beroendeproblematik. Personer med beroendeproblematik har precis som alla andra invånare rätt till bästa möjliga vård. Alla som har behov av det ska i ett tidigt skede erbjudas verksam behandling för att kunna bryta sitt beroende. En minskning av missbrukets destruktiva krafter innebär betydande vinster både för kommunen, för individen och hans anhöriga.

Olika typer av boenden för olika typer av behov

Alla människor har rätt till en bostad oavsett socioekonomisk situation eller eventuella funktionsvariationer. Miljöpartiets bostadspolitik ska motverka segregation och premiera mångfald vilket minskar risken för boendesegregation och skapar ett mer levande samhälle. Olika boendeformer bör blandas och finnas tillgängliga i alla områden i kommunen. Den höga ombildningstakten från hyresrätt till bostadsrätt i Nacka gör att kommunen har svårt att hitta bostäder till människor med olika sociala behov. Det finns många medborgare som kommunens tjänstepersoner har kontakt med som enbart behöver hjälp med boendet på grund av höga avgifter och hyror.

Våldsutsatta kvinnor är en grupp med stort och ofta akut behov av skyddat boende. Denna grupp har det senaste året ökat. Miljöpartiet anser att kommunen måste kunna erbjuda permanenta bostäder till våldsutsatta kvinnor som flyr med eller utan sina barn istället för att inhysa dem på hotell eller vandrarhem för en längre period.

Slutligen skulle ett kommunalt bostadsbolag avsevärt förbättra kommunens möjligheter att hitta boenden till människor med olika typer av sociala behov istället för att kommunen ska tvingas ut på marknaden och köpa upp enstaka bostäder.

Bättre uppföljning och kontroll av utförare

Stora resurser satsas på att utveckla mångfald och valfrihet i Nacka. Detta har lett till att en stor mängd utförare har etablerat sig, främst inom hemtjänsten, men även inom särskilt boende och LSS-boende. Förutom uppenbara problem för äldre och personer med funktionsvariation att göra genomtänkta val innebär det även stora svårigheter att följa upp och kontrollera att verksamheterna fungerar och att de mål man har kommit överens om uppnås. Miljöpartiet prioriterar valfrihet, men det finns en bortre gräns för hur många val en medborgare behöver ha och en bortre gräns för hur många utförare som kommunen effektivt kan styra och kontrollera.

Meddelarfrihet och offentlighetsprincipen ska gälla alla offentligt finansierade välfärdstjänster eftersom detta har stor påverkan på utformningen av verksamheterna.

Under 2016 och 2017 har Försäkringskassan ändrat hur de tillämpar reglerna för beviljande av personlig assistans och när individer överklagat sina beslut har det lett till förlängda handläggningstider. Kommunen har då fått ta över betalningsansvaret i väntan på beslut. Detta har lett till högre kostnader och för dessa måste det finnas pengar så individer som behöver hjälp inte faller mellan stolarna utan får hjälp i väntan på Försäkringskassans beslut.

Utbildningsnämnden

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet instämmer till stora delar med Alliansens budgetförslag. Eftersom vi väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även *utöver* Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 8,5 mnkr bidrag mindre barngrupper i förskolan
- ❖ Ökad ram 1,4 mnkr likvärdighetsgaranti
- ❖ Ökad ram 2 mnkr pedagogiska måltider i för-, låg- och mellanstadieskolan
- ❖ Ökad ram 500 tkr stipendier för fortbildning i klimatsmart mat
- ❖ Att Nacka kommun tar initiativ till en kommunövergripande dialog om finansieringen av elevhälsan

Nacka har fortsatt stora utmaningar vad gäller andel behöriga pedagoger, andel personal med förskolläraryt utbildning och förmåga att locka hit behörig personal, få dem att må bra och stanna kvar. En fortsatt stor utmaning gäller barngruppernas storlek och Miljöpartiet ser hur detta hänger ihop. Utbildade pedagoger är en del men dessa måste även ha möjlighet att bedriva pedagogiska verksamhet, se och ha tid för varje barn. En arbets- och lärandemiljö med mindre barngrupper kan också vara en del i att få och behålla behörig och kompetent personal. Miljöpartiet satsar därför på riktade kommunala bidrag för minskade barngrupper i förskolan, pengar som samtliga förskolor kan söka för att minska sina barngrupper.

Likvärdighetsgaranti betyder att alla barn och elever ska kunna ta del av utbildning på ett likvärdigt sätt oavsett skola och individuella förutsättningar. Alla har rätt till stöd och resurser för att skoltiden ska bli likvärdig.

De pedagogiska måltiderna i skolan är ett viktigt lärandeverktyg. Därför ska den tid pedagoger och lärare äter tillsammans med barn och elever ingå i arbetstiden och lunchen ska vara gratis. Förutom att ge energi och näring kan måltiden ge eleverna kunskap om en hållbar livsstil. Vi i Miljöpartiet vill införa pedagogiska måltider i förskolan och skolan upp till årskurs sex. Detta innebär att vi vill att lärare gratis och under betald

arbetstid ska kunna äta tillsammans med sina elever. Vi vill också att det tas fram mål och riktlinjer för pedagogiska måltider i Nacka.

Arbetet för att nå Nackas miljömål bedrivs även i skol- och förskoleköken. Genom att arbeta med vegetarisk/vegansk matlagning, ekologiskt och mot matsvinn reducerar vi vårt klimatavtryck avsevärt. Vi vill ge Nackas kökspersonal möjlighet att vidareutbilda sig i klimatsmart matlagning. Detta skulle även kunna locka fler engagerade kockar till Nacka, något vi behöver särskilt mot bakgrund av att Nacka växer.

Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Miljöpartiet vill satsa på psykiatriska team inom skolhälsovården. Miljöpartiets mål är att en skolpsykolog och en kurator ska ansvara för max 500 elever. Vi vill att varje skola ska ha tillgång till ett psykiatriskt team bestående av psykolog och kurator som kan stötta både elever och lärare. En fungerande skolsituation är en nyckel till barn och ungas psykiska hälsa.

Eftersom elevhälsa finansieras via skolpengen och det inte bara är nackaelever som går i nackaskolor så är detta en fråga som behöver lyftas och diskuteras kommuner emellan. Vi vill att Nacka kommun ser över hur vi kan rikta resurser till elevhälsan på ett rättvist sätt. Eftersom den är kommunövergripande och även berör landstinget är det en fråga som behöver lyftas i KSL. Miljöpartiet vill att Nacka kommun tar initiativ till att en dialog inleds.

Tabell Utbildningsnämndens driftbudget

Utbildningsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Förskola och pedagogisk omsorg	-704 710	-732 836	-717 836	15 504	-4 980	-13 480	-730 812	2024,0	-0,28
Vårdnadsbidrag	-1 092	-559	-559	559	0	0	0	559,0	-100,00
Fritidshem	-214 465	-216 769	-216 769	2 497	0	0	-214 272	2497,0	-1,15
Öppen fritidsverksamhet	-5 457	-5 413	-5 413	-185	0	0	-5 598	-185,0	3,42
Förskoleklass	-57 365	-58 770	-58 770	1 124	0	0	-57 646	1124,0	-1,91
Grundskola	-971 846	-1 043 726	-1 035 726	-33 241	-23275	-25775	-1 102 742	-59016,0	5,65
Grundskolor	-23 927	-25 902	-25 902	-2647	0	0	-28 549	-2647,0	10,22
Gymnasieskola	-312 861	-325 563	-325 563	-32 472	0	0	-358 035	-32472,0	9,97
Gymnasieskolor	-12 479	-12 919	-12 919	-346	0	0	-13 265	-346,0	2,68
Likvärdighetsgarantin	-242 745	-252 890	-252 890	-6 382	-400	-1 400	-260 672	-7782,0	3,08
Öppen förskola	-5 914	-6 030	-6 030	-800	-500	-500	-7 330	-1300,0	21,56
Nämnd och nämndstöd	-25 054	-1 313	-1 313	0	0	0	-1 313	0,0	0,00
Myndighet & Huvudmänna	-1 119	-26 197	-26 197	0	-500	-500	-26 697	-500,0	1,91
Forskning och utv.	-1 595	-1 795	-1 795	0	0	0	-1 795	0,0	0,00
Summa	-2 580 629	-2 710 682	-2 687 682	-56 389	-29 655	-41 655	-2 808 726	-98 044	3,6

Miljöpartiets Framåtblick

En grön skola är rättvis och meningsfull

En rättvis och meningsfull skola är alla barns rättighet. Miljöpartiets syn på skolan bygger på att alla barn och unga i grunden är aktiva och kreativa individer med förutsättningar att bli solidariska, ansvarstagande och lyckliga vuxna. En rättvis och meningsfull skola är en trygg skola som stimulerar till livslångt lärande och ger möjligheter till personlig utveckling.

Genom satsningar på ett Grönt skolval, försök med flexibelt skolschema, ett rättvist internhyressystem som är separerat från skolpengen, pedagogiska måltider, garanterad modersmålsundervisning, mer elevinflytande och en näringsrik ekologisk skolmat ger vi Nackas skolor och elever bättre förutsättningar för att få en rättvis och meningsfull skola med hög kvalitet.

I en rättvis skola ska pengar gå till lärare och elever

Skolpengen ska täcka större delen av skolans kostnader, tyvärr måste en del skolor lägga en stor andel av skolpengen på höga internhyror till kommunen istället för på lärare och undervisningsmaterial. Detta leder till orättvisor då vissa skolor har mindre pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Alla barn och ungdomar har rätt till en god skolgång oavsett vilken skola de går i. Vi i Miljöpartiet vill att kommunens egna skolor och förskolor får full ersättning för sina hyreskostnader i ett system vid sidan om skolpengen.

Ett grönt skolval

Att välja skola åt sitt barn är ett svårt beslut och vi i Miljöpartiet vill göra det lättare genom att utveckla Nacka kommuns webbverktyg "Jämföraren" så att föräldrar kan jämföra skolor och skolomsorg på fler grunder än idag. Det ska också vara lättare att få tillgång till observationsrapporter från kommunsamarbetet "VÅGA VISA" så att föräldrar lättare kan skapa sig sin egen bild av vilken skola eller skolomsorg som passar just deras barns behov bäst.

Vi i Miljöpartiet vill bland annat att det genom "Jämföraren" ska gå att jämföra olika verksamheter inom skola och skolomsorg utifrån flera grunder än idag: exempelvis andel ekologisk och vegetarisk mat, andel behörig personal, sammansättning och anställningsgrad i elevhälsoteam samt möjligheter till estetisk verksamhet⁷.

Vi i Miljöpartiet vill anställa en utbildningsexpert som på halvtid ska ha i uppdrag att utveckla informationstjänster som exempelvis "Jämföraren" i samarbete med skolor och elever och föräldrar. Målet är att alla elever och föräldrar på ett enkelt sätt ska ha möjlighet att jämföra olika skolor utifrån kriterier som de anser är relevanta.

Utred effekterna av ett flexibelt skolschema

Ungdomars naturliga sömnrhythm skiljer sig mycket från vuxnas och då forskning visar att försök med senarelagda skolscheman för skolungdomar ökar skolresultaten vill vi ge i uppdrag till Välfärd skola att genomföra ett försök där senarelagda skoldagar genomförs för att utreda vilka effekter det kan ha på elevers hälsa och skolresultat.

Ekologisk mat i skolan är en rättighet

I många skolor och förskolor serveras idag mat som både är dålig för hälsan och miljön. Nacka måste tänka om och börja ställa krav på den mat som serveras i kommunen. Miljöpartiet vill ställa om till närlagad och ekologisk mat som är god, näringsrik och klimatsmart. Elever som äter bra presterar bättre i skolan och lever ett sundare liv i

---

⁷ Ett minimikrav för att säga något om jämförbarheten är naturligtvis även att andelen svarande föräldrar framgår.

stort. Vi i Miljöpartiet vill att 90 % av all skolmat ska vara ekologisk år 2020 och självklart ska föräldrar och elever inför skolvalet kunna jämföra hur olika skolor lever upp till deras förväntningar.

Hela världen i klassrummet

Att hela världen finns i klassrummet är en av skolans främsta tillgångar. Undervisningen i skolan ska ha en global utgångspunkt och ta hänsyn till elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kompetenser. Estetisk och skapande verksamhet är viktigt för att kunna omfamna hela människans utveckling. Andra modersmål än svenska ska ses som en tillgång i skolan och som en resurs för den enskilde elevens lärande. Ämnesundervisning på modersmålet är viktigt för att ge alla elever en ärlig chans att utveckla de kunskaper och förmågor som läroplanen uttrycker. Vi i Miljöpartiet vill garantera att alla elever med annat modersmål än svenska får undervisning på sitt modersmål.

Äldrenämnden

Miljöpartiets förslag

Det är glädjande att Miljöpartiets satsning på särskilda boenden i privat regi från förra årets budget återfinns i majoritetens budgetförslag. Även satsningen på hälsofrämjande verksamhet, som Miljöpartiet arbetat länge för, är välkommen. Eftersom vi väljer att ha en oförändrad skattesats och alltså varken höjer eller sänker skatten så har vi även *utöver* Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr förebyggande hälsoinriktat arbete permanentas (projekt EKEN)
- ❖ Ökad ram 700 tkr äldreombudsman
- ❖ Ökad ram 750 tkr överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Eken-projektet arbetar med att stärka säkerheten och minska risken för fallskador för hemmaboende äldre över 65 år. Projektet har rönt stort intresse och nått goda resultat. I årets budget vill vi permanenta projektet.

En kommunal äldreombudsman är en neutral tjänsteperson dit personer över 65 år kan vända sig med olika frågor. Äldreombudsmannen kan ha arbetsuppgiften att informera om äldreomsorgen, rättigheter och skyldigheter, ge råd och stöd till enskilda, samt ta emot synpunkter och klagomål för förmedling till berörda. Äldreombudsmannen ska vara en opartisk och fristående part som kan uppmärksamma brister och föreslå förändringar. Som neutral stödperson kan äldreombudsmannen även vara ansvarig för den uppsökande verksamheten där alla som fyller 75 år under året och inte har hemtjänst på lämpligt sätt får information om äldreomsorg, olika boendeformer, vikten av fysisk aktivitet med mera.

Den 2 januari 2018 träder en ny lag i kraft när det gäller samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Den nya lagstiftningen syftar till att säkerställa en trygg, säker och smidig övergång från slutna vård till öppna vård och omsorg så att personer som vårdas i slutna hälso- och sjukvård inte ska behöva stanna på sjukhus längre än nödvändigt.

Tabell Äldrenämndens driftbudget

Äldrenämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Summa Äldre	-674 172	-729 134	-716 747	-19 754	-11 807	-13 757	-762 645	-33 511	4,6
Särskilt boende - check	-417 757	-397 401	-406 285	-30 877	-6 869	-6 869	-435 147	-37 746	9,5
Särskilt boende - avtal	0	-42 781	-38 910	-1 523	0	0	-44 304	-1 523	3,6
Hemtjänst - check	-186 737	-199 065	-173 890	15 400	-3 833	-3 833	-187 498	11 567	-5,8
Ledsagning - check	-961	-1 450	-940	0	-29	-29	-1 479	-29	2,0
Avlösning - check	-1 379	-1 450	-878	0	-29	-29	-1 479	-29	2,0
Verksamhet med beslut enl LSS - check	-9 954	-15 607	-9 155	0	0	0	-15 607	0	0,0
Dagverksamhet äldre - check	-6 321	-6 875	-6 165	0	0	0	-6 875	0	0,0
Korttidsvård - ej check	-16 666	-17 410	-31 692	-2 000	0	0	-19 410	-2 000	11,5
Trygghetslarm - ej check	-7 005	-8 748	-8 868	0	0	0	-8 748	0	0,0
hemsjukvård enl. lagen om utskrivningsklara	0	0	0	0	0	-750	-750	-750	-
Övrig verksamhet	-27 392	-38 348	-39 964	-754	-1 047	-2 247	-41 349	-3 001	7,8
Myndighet & Huvudman	-43 991	-44 358	-46 798	0	-600	-600	-44 958	-600	1
Nämnd och nämndstöd	-5 688	-1 605	-1 280	0	0	0	-1 605	0	0
Summa	-723 851	-775 097	-764 825	-19 754	-12 407	-14 357	-809 208	-34 111	4,4

Miljöpartiets Framåtblick

Särskilt boende för äldre

Det särskilda boendet för äldre är ett stort problemområde. Ersättningen till boendena har visat sig vara för lågt budgeterad samtidigt som volymökningen är stor. Miljöpartiet anser att Nacka kommun snarast bör ta erforderliga kontakter för att få en länsöverenskommelse till stånd.

Hälsofrämjande verksamhet

Att Nackas medborgare på äldre dagar kan behålla sin hälsa och tillhöra ett socialt sammanhang är viktigt både för välbefinnandet och livskvaliteten. Att arbeta hälsofrämjande är att arbeta förebyggande och undvika att exempelvis sjukdom och fallskador inträffar. Att vara frisk kan också betyda att individen blir mer självständig och mindre beroende av hjälp utifrån. Den som önskar ska exempelvis ha möjlighet att bo kvar hemma längre.

Att arbeta förebyggande gör att vård och omsorg på kort sikt ökar men samhällsekonomiskt på lång sikt kostar mindre tack vare en friskare befolkning. Förutom att det är en satsning på individen så är det med andra ord även en investering för framtiden. Detta visar inte minst erfarenheterna från EKEN-projektet som vi vill utöka till fler äldreboenden och permanenta.

Säkra utbildad vårdpersonal och satsa på personalen

Miljöpartiet vill säkra fortsatt rekrytering av utbildad vårdpersonal genom att vid upphandlingen kräva att de företag som är verksamma i kommunen ska ta emot studerande från högskolan i deras olika kandidatprojekt.

Ordet ”svenska språket” bör i upphandlingskriterierna bytas ut mot möjlighet till kommunikation mellan utföraren och den äldre. Dels säkerställs utbildad personal i framtiden och dels snabbas integrationen och inträdet på arbetsmarknaden på vad gäller de som har annat modersmål än svenska.

Att minska personalomsättningen och höja andelen nöjda medarbetare bör vara en naturlig strategi för att på sikt öka personalförsörjningen inom den kommunala verksamheten. En möjlig åtgärd är att göra som våra grannländer: de räknar lunchen som arbetstid och har mindre omsättning av personal och nöjdare personal. Sverige är ensam om att ha missnöjd personal.

Mer resurser till de äldre

Miljöpartiet vill att äldre i Nacka ska kunna påverka mer av innehållet i omsorgsinsatserna, underlätta möjligheten till individuella lösningar på boende, inklusive trygghetsplatser och korttidsboende. Större hänsyn bör tas till sociala och psykologiska skäl hos äldre. Vi vill ha ett generösare biståndsbeslut för de mycket gamla som vill bo i ett särskilt boende. Fler ska få plats när de så önskar. Ofta lämnar de en större bostad när de flyttar in på ett boende, vilket är positivt för Nackas bostadsmarknad. Äldre par bör i stor utsträckning kunna få bo tillsammans.

Rätt till goda matvanor

Miljöpartiet vill ha god, närlagad, näringsrik och ekologisk mat i äldreomsorgen. Vi vill att äldre ska ha rätt till närlagad mat och att all mat inom omsorgen skall hålla hög kvalitet och i hög grad vara lagad på ekologiska råvaror. Äldre som bor hemma ska kunna välja mellan matlåda eller att få maten lagad i hemmet. Äldre som är beroende av hemtjänsten ska kunna välja att äta minst en måltid om dagen tillsammans.

God hälsa, ökad livskvalitet och tillgänglighet för äldre med funktionsvariation

Vår ambition med omsorgen är att förbättra möjligheterna till god hälsa, ge ökad livskvalitet, kontinuitet och trygghet för äldre med funktionsvariation.

Att öka tillgängligheten är viktigt för kommunens äldre. Vi vill att de äldre får samma möjlighet som alla andra att vistas ute i samhället. Fysisk tillgänglighet innebär att lokaler och andra fysiska miljöer är anpassade för personer med nedsatt rörelseförmåga, syn, hörsel eller som har en dold funktionsvariation som allergier, doftöverkänslighet, nedsatt ork eller kognitiv svikt.

Individuella lösningar på äldres boende

Boendefrågan är viktig för att få en äldreomsorg som är anpassad efter individens önskemål. Seniorerna är inte en homogen grupp och det behöver finnas olika typer av bostäder på olika platser i kommunen. En del gillar liv och rörelse, några vill bo nära anhöriga medan andra vill bo lugnt och naturnära. Därför vill Miljöpartiet skapa former för att underlätta möjligheterna till individuella lösningar på äldreboendet. Tillgänglighet är vidare en mycket viktig faktor att beakta och vid planering av

äldreboenden så ska kommunikationsmöjligheter nog utredas. Att kollektiva trafiklösningar finns betyder mycket för att kunna ta sig ut på egen hand och få besök av icke bilburna anhöriga och vänner.

Vi vill starta ett kommunalt bostadsbolag som utöver att bygga vanliga hyresrätter även ska kunna bygga trygghetsboenden och andra boendeformer för personer med särskilda behov. Vi vill även att kommunen ordnar fler och alternativa boenden för äldre som exempelvis kollektiv- och generationsboenden.

Vid byggande av senior- och generationsboenden bör man ta stor hänsyn till de boendes behov av en god livsmiljö gällande allergier, luft, buller och andra störande element. Det ska finnas bostäder som är anpassade både för de som har allergier och de som vill bo med djur och det behövs framöver ökade resurser för sysselsättning och träffpunkter för äldre.

Mer stöd åt anhöriga

Anhöriga till äldre tar ofta ett stort personligt ansvar för omsorgen av äldre och detta har stor betydelse både för äldre och för samhället i stort. Det är en feministiskt viktig fråga då det i de flesta fall är kvinnor som tar hand om sina äldre och tvingas gå ned i arbetstid och förlorar inkomst och kommande pension.

Miljöpartiet vill fortsätta att satsa på stöd till de som vårdar en anhörig och bevilja insatser som: avlösning i hemmet, dagverksamhet, korttidsboende, omvårdnadsbidrag, hemtjänst och trygghetslarm.

Vi vill fortsätta satsa medel på att behålla kommunens demenssjuksköterska och anhörigkonsulent. Dessa två personer kan bistå de anhöriga när det gäller behovet av att strukturera upp situationen kring den hjälpsökande och också erbjuda personligt stöd direkt till de anhöriga.

Överförmyndarnämnden

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet instämmer med Alliansens förslag. Samtidigt ser vi hur kommunen aktivt behöver stödja de ensamkommande barn som befinner sig i asylprocessen men som hunnit bli 18 år under den långa prövoprocessen.

Tabell Överförmyndarnämndens driftbudget

Överförmyndarnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad budget 2017 och 2018	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Överförmyndarverksamhet	-3 141	-3 207	-3 207	-1100	0	0	-4 307	-1 100	34,3
Nämnd & nämndstöd	-170	-171	-171	0	0	0	-171	0	0,0
Myndighet & Huvudmanna	-4 183	-4 204	-4 204	0	0	0	-4 204	0	0,0
Summa	-7 494	-7 582	-7 582	-1 100	0	0	-8 682	-1 100	14,5

En dag blir allt det
här ditt mitt barn

**miljöpartiet
de gröna**

VI VILL SKAPA MÖTESPLATSER FÖR MÄNNISKOR INTE BILAR